

ELTA
Goethestrasse 16
Pfullingen
Germany

EL TIEMPO Laiikas

SPALIS - OCTUBRE 1949 — II METAI — Nr. 10 (14)

Lietuvos
bažnytkaimy

“LAIKO” RĖMĖJAI

“LAIKO” GARBĖS LEIDĖJAI

Jonas Aukštikalnis, Moterų ir Mergaičių Dr-ja “BIRUTĖ”, Emilija ir Antanas Braziai, Emilija Čekanauskienė, Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai, Konstancija Deveikienė, Bronius Eidukonis, Adolfiną Marta Geigaitė ir Juozas Petras Šulnis, Laimutė Elena Šlapelytė-Grauzininė ir Dr. Kazimieras Grauzinis, Lietuvos Nepaprastas Pasiuntinys ir Igaliotas Ministras Pietų Amerikai, LABDAROS DRAUGIJA, Juozas Musteikis, inž. Jonas Ramanauskas, Pranas Ramanauskas, Paulina ir Vladas Urbiečiai.

LABDAROS DRAUGIJA yra šio “LAIKO” nr. Garbės Leidėja. Įsisteigusi 1940 m., šių metų spalio 2 d. šventė savo gyvavimo 10 metų sukaktį. Prie Labdaros Dr-jos suorganizavimo labai daug prisidėjo pirmasis jos dvasios vadas a. a. kun. Antanas Andriūšis M.I.C., kuris jai vadovavo net 7 metus. Jo laikais dr-ja jau turėjo apie 200 narių. Dr-jos tikslas yra nešti pagalbą artimui malda ir darbu. Mėgiamiausioji Dr-jos malda yra ypatingosios Lietuvos Globėjos Dievo Motinos garbei skirtas rožančius, kurį narės kalba pasiskirsčiusios dalimis taip, kad jis niekuomet nenutrūksta (iš čia antrasis Dr-jos vardas — Gyvojo Rožančiaus Brolija). Savo darbais Dr-jos narės neša įvairią pagalbą artimui: lanko ligonius, sušelpia varge ar nelaimėje atsidūrusius, remia religinius, kultūrinius ir visuomeninius savo tautiečių reikalus. Dr-ja visomis išgalėmis rėmė lietuvių Aušros Vartų bažnyčios, salės ir mokyklos statybą bei įrengimą Avellanedoje. Jai nėra svetimi ir svarbieji mūsų tolimosios Tėvynės reikalai. Kai 1940 m. mūsų Tėvynei grėsė raudonasis ir rudasis antplūdis, Dr-ja nusiuntė savo duoklę Tėvynei ginti, už kurią buvo nupirkti ir Lietuvos kariuomenės vadui įteikti 4 šautuvai. Kai tik susidarė galimybė pagelbėti nuo raudonosios okupacijos pasprukusiems broliams tremtiniams, Dr-ja į Europą siuntė paramą pinigais, maistu ir rūbais. Kad būtų galima įmanomai didesnę pagalbą suteikti artimui, Dr-ja ruošia viešus parengimus, arbatėles ir loterijas, kurias geraširdžiai susipratę lietuviai gausiai lanko ir tuo prisideda prie kilnių Dr-jos tikslų siekimo. Tenka pabrėžti, kad dar nebuvo išėjęs pirmasis “LAIKO” numeris, kai Labdaros Dr-ja jau įteikė savo pirmąją duoklę vieno numerio išleidimui finansuoti.

Nuoširdžiai dėkodamos visoms Dr-jos narėms ir jų vadovybei, “LAIKO” Redakcija ir Administracija sveikina savo naująją Garbės Leidėją ir linki, kad nenuilstamai siekdamas savo gražaus tikslo, susilauktų vis didesnės paramos ir pritarimo plačiojo mūsų kolonijos lietuvių visuomenėj.

NAUJI “LAIKO” RĖMĖJAI

Skelbiame sekančius naujuosius mūsų laikraščio Rėmėjus (skaičiai reiškia Argent. pezus): Alfonsas Leščinskas 5, Vaclovas Rymavičius, 5, Uršulė Godienė (Montevideo) 4, Antanas Liudžius (Montevideo) 4.

Visiems paskelbtiesiems ir nepaskelbtiesiems “LAIKO” Rėmėjams Redakcija ir Administracija taria širdingą lietuvišką ačiū.

PARENGIMAI LIETUVIŲ SALĖJE

Brasil 835, Avellaneda

Spalio 16 d., sekmadienį: Iškilmingas atvykstančių kunigų marijonų: Jono Jakaičio, Kazimiero Vengro ir Aleksandro Margio priėmimas su įdomia programa ir kalbomis. Norintieji jame dalyvauti prašomi užsirašyti iš anksto.

Spalio 22 d., šeštadienį: Pianisto Andriaus Kuprevičiaus ir smuikininkės Elenos Kuprevičiūtės koncertas. Išpildomi pasaulinio garso kompozitorių kūriniai. Pradžią 20.30 val. Bilietai nuo 1 iki 5 pežų, iš anksto gaunami Lietuvių Parapijoje.

Spalio 23 d., sekmadienį: Moterų ir Mergaičių Dr-jos “BIRUTĖ” ruošiamas šeimyniškas Vakarų. Programoje naujas gražus vaidinimas, tautiniai šokiai ir kt. Pradžią 17 val.

Spalio 29 d., šeštadienį: Apostolado de la Oración įdomus parengimas ispanų kalboje. Pradžią 20 val.

Spalio 30 d., sekmadienį: Iškilmingas Kristaus Karaliaus šventės minėjimas su plačia programa. Pradžią 17.30 val.

Lapkričio 5 d., šeštadienį: Tautinis Ansambliis ruošia Vakarą: “Tėviške brangi, tau mes dainuojam”... Pradžią 21.30 val.

Lapkričio 6 d., sekmadienį: J. Gilvydžio kino teatras “Vytis” rodo naujus spalvotus ir garsinius filmus apie Lietuvą. Pradžią 17 val. Po filmų šokiai.

Lapkričio 12 d., šeštadienį: Pianisto Andriaus Kuprevičiaus ir smuikininkės Elenos Kuprevičiūtės koncertas. Išpildomi pasaulio garso muzikų kūriniai. Pradžią 20.30 val. Bilietai nuo 1 iki 5 pežų, iš anksto gaunami Lietuvių Parapijoje.

Lapkričio 13 d., sekmadienį: Lietuviai Skautai rengia naują didžiulį Vakarą su įdomia programa, vaidinimais, dainomis ir kt. Pradžią 17 val.

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS BAŽNYČIOJE AVELLANEDOJE: Sekmadieniais ir šventadieniais šv. mišios 7, 8, 9 val. Lietuviška Suma su pomokslu 10.30 val. Šiokiadieniais šv. mišios 7 val., kitomis valandomis — pagal užsakymą. Sekmadieniais 16.30 ir penktadieniais 19.30 — rožančius su palaiminimu. Paskelbtųjų šv. mišių ir pamaldų metu yra klausoma išpažinties. Norintieji kitu metu atlikti išpažintį ar gauti kitą kokį patarnavimą, kreipiasi tiesiog į Parapijos raštinę.

NAUJAS LIETUVOS PASIUNTINYBĖS ADRESAS

Lietuvos Pasiuntinybės adresas Urugvajuje dabar toks:

c. JUAN MARIA PEREZ 2820, Montevideo.

Privažiuoti galima visomis susisiekimo priemonėmis, vedančiomis į Pocitos.

Prasome
manais žini-
nėti "Elta" ?
Dr. Prunskis
Red.

EL TIEMPO Laikas

MĖNESINIS LIETUVIŲ ŽURNALAS
REDAGUOJA REDAKCINĖ KOLEGIJA

REVISTA MENSUAL LITUANA
Director Responsable: Pbro. Casimiro Vengras
Redakcija ir Administracija: Mendoza 2280,
Avellaneda — Buenos Aires — T. E. 20 - 9027.
Prenumerata: Argentinoje metams 10 pezų,
atskiras nr. 1 pezas. — Urugvajuje metams 4
Urugv. peza. — Kitur — metams 2 doleriai.

Spalis - Octubre 1949 — II metai — Nr. 10 (14)

Mielas „Laiko“ Skaitytojau:

Vieni anksčiau, kiti vėliau atvykome į šią laisvės kraštą ir pasijutome kaip lietuviškos obels šakelė, įskiepyta į svetimo medžio kamieną. Prigijęs, skiepas maitinasi svetimo medžio syvais, bet puošiasi savais lapais ir neša savo vaisius. Ir mes, įsijungę į šitos sveitingos tautos gyvenimą, naudokimės jos vaisingumu ir kultūra, bet reikimės savu lietuvišku būdu ir turtinkime ją sava lietuviška kūryba.

“Kur du stos, visados daugiau padarys” — sako lietuviškas priežodis. Štai kodėl ir Argentinos lietuviai nuo seno stengėsi vienytis į įvairias savišalpienes, kultūrinės ir religines organizacijas. Kaip kūne yra įvairių organų, atliekančių skirtingą darbą, taip ir tautoje reikia įvairių organizacijų, siekiančių įvairių naudingų tikslų. Ir kaip kūnas suserga ir miršta, jeigu jo organai ima kenkti vieni kitiems, taip ir tauta sunyksta ir žūsta, jeigu jos grupės pradeda kovoti vienos prieš kitas.

Atėjo laikas visoms lietuvių organizacijoms pagaliau sueiti į vienybę: į vieną Argentinos Liet. Bendruomenę. Šitos bendruomenės tikslas turi būti bendras visoms lietuvių organizacijoms: meilė Lietuvai ir ištikimybė Argentinai. Suvienydama visas organizacijas, Argentinos Lietuvių Bendruomenė jų n panaikins, bet tik neleis joms kenkti viena kitai ir padės vis labiau klestėti ir augti.

“Vienybėje maži dalykai išauga, o nesantikoje ir didžiausi sugriūva” — moko lotynų išmintis. Mūsų spauda atsistotų ant tvirto pagrindo ir susidarytų palankesnės sąlygos ne tik lietuviškai bažnyčiai ir mokyklai, bet ir lietuviškos prekybos, pramonės ir darbo rūmams, lietuviškai ligoninei ir pastoviam lietuviškam teatrui. Įvairūs provokatoriai, kurstytojai ir šmeištaraščių platintojai, šnipinėtojai ir tautos priešų agentai, lietuviškosios bendruomenės demaskuoti ir pasmerkti, netektų savo nešvaraus pragyvenimo šaltinio, srūvančio iš sukirusių aistrų pelkyno.

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas jau paskelbė ilgai ruoštą Pasaulio Lietuvių Bendruomenės statutą. Remdamiesi Žmogaus Teisių Deklaracija, turime tuojau sudaryti laikiną Argentinos Lietuvių Bendruomenės organizacinį komitetą, kuris suredaguotų vietos sąlygoms pritaikintą statutą ir sušauktų Argentinos Lietuvių Bendruomenės steigiamąjį susirinkimą. Atrodo, kad šiame krašte iniciatyvos tektų imtis Lietuvai Išlaisvinti Centru Argentinoje, o Urugvajuje — Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijai. Reikia tačiau neužmiršti, kad tik teisingas visų srovių lietuvių traktavimas ir pakanta atneš taip brangią vienybę. Šiame darbe mums pavyzdžiu gali būti jau spėję gražiai susiorganizuoti Venecuelos lietuviai.

Pranas Prunskis

Sveiki Mielieji Argentinos Lietuviai

Rašo Dr. J. Prunskis

Porą dienų prieš išvykstant iš Jungtinių Amerikos Valstybių, į mūsų raštinę atėjo tremtinė lietuvi motina. Sėdėjo ji antroje stalo pusėje. Pasakojo apie sunkius pergyvenimus tremtyje. Mačiau, kaip ji stengėsi sulaukyti ašaras, kai prisiminė savąjį sūnų, kurs liko Lietuvoje. Visai jį prašė bėgti draugė. Kalbino ir geruoju, ir griežčiau, bet jis pasakė — liks kovoti su partizanais ir pridėjo:

— Jei būtų gyvas mano tėtis, jis norėtų, kad aš stočiau į eiles kovotojų dėl laisvės.

Jo tėvas — miręs, buvo Lietuvos pulkininku.

Ir nus visus surakintoji tėvynė Lietuva pro raudonarmiečių durtvų sieną ir pro enkavedistų spygliuotų vielų užtvaras kviečia į eiles kovotojų dėl lietuvių tautos laisvės.

Kaip gi man neišpasakytai miela ir šilta širdyje atvykus čia į Argentiną atrasti brolius ir seses lietuvius, kurių karšto lietuviško kraujo neatmiešia La Platos srovės, kurių tėvynės meilės liepsnelės neužgesina vėsus vėjai nuo Andų kalnų, kurie ir už oke-

A. Kuprevičius: un gran pianista

Muy calladito, sin esa propaganda profusa y exuberante que precede a la presentación de los grandes artistas, llegó hasta nosotros el joven artista lituano Andrius Kuprevičius.

Este pianista que ayer escuchamos en el 18 de Julio, era más acreedor a esos elogios que tantos otros que nos han defraudado con sus paupérrimas actuaciones.

Kuprevičius es un artista cabal. Como virtuoso, el pianista no tiene secretos para su técnica de alta perfección. Como músico, reveló un temperamento expresivo, lleno de comprensión y de afecto para las creaciones que interpreta.

En su programa incluyó junto con algunas páginas muy conocidas, otras que le dieron a su recital un sello de originalidad. En la primera parte escuchamos después de dos corales de Bach-Bussoni, y de la Sonata en Re-mayor de Mozart, una versión de "Estudios sinfónicos" de Schumann como pocas veces nos ha sido dado escuchar por perfección estilística, por su brillo formal y por su finísima musicalidad. A través de estas páginas tan llenas de dificultades, supo deslizarse por los parajes más arriesgados con sorprendente naturalidad, dándonos un canto lleno de gracia y de vigor expresivo al mismo tiempo.

Su pulsación, tan segura, su manejo del pedal realzado con mucha sobriedad, contribuyeron a darnos una versión memorable de esos "Estudios sinfónicos".

Después de ello, el arte de Kuprevičius volvió a bri-

llar en tres páginas deliciosas de Debussy: "Jardines bajo la lluvia", "La niña de los cabellos de lino" y "Minstrels".

Desearíamos escuchar en un nuevo recital a este fino artista que expuso ayer tan altos merecimientos.

B E G

("El Bien Público", 10.9.1949.)

ny prisimena šalį, kur Nemunas ir Dubysa, kurie ir Lujanos Madonos žemėje stato Vilniaus šventoves, kurie ir mėlynujų gličinių žieduose ilgisi lietuviškųjų bijūnų ir rūtų.

Neilgai man likimas lėmė pabūti tame didžiausiam Pietų Amerikos žmonių skruzdėlyne — Buenos Aires mieste, bet ir tas keletas dienų parodė, kaip čia gyvenantieji lietuviai mieli, nuoširdūs, vaišingi.

Aš atvažiavau į Jūsų tarpą pasakyti, kad mes šiaurės Amerikos lietuviai, kaip ir Jūs — gyvename ta pačia viltimi, kad dar pamatysime lietuviškąją trispalvę karo Muziejaus sodnely, Gedimino kalne ir Klaipėdos pajūryje.

Mes paduodame kits kitam rankas bendroje kovoje dėl Vytauto Didžiojo žemės išlaisvinimo.

Mus skiria tūkstančiai kilometrų, bet mūsų širdys plaka vienan taktan, mūsų akys ir ilgesiai krypsta ton pačion šalin.

Prįimkite karštus sveikinimus, kuriuos

atvežu nuo tolimųjų to paties kraujo brolių. Plačiosiose erdvėse — nuo Chicagos iki Buenos Aires — išblaškytasai lietuvis dienos prakaite ir kietų darbų atodūsiuose gavinasi ir gyvena ta pačia viltimi: — su Dankaus palaima vėl sulaukti laisvės tėvų žemei.

1949 m. spalio 22 d. 20:30 val.

Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellanedoje įvyksta

Pianisto Andriaus Kuprevičiaus

ir

**Smuikininkės Elenos Kuprevičiūtės
K O N C E R T A S**

Išpildomi pasaulinio garso kompozitorių kūriniai.

Įėjimas: nuo 1 iki 5 pežų.

Bilietai gaunami iš anksto Lietuvių Parapijoje Avellanedoje.

Gausiu atsilankymu mes pagerbsime savo didžiuosius menininkus, kurie taip sėkmingai garsina lietuvių vardą kultūringajame pasaulyje.

TU DIDVYRIŲ ŽEMĖ...

Rašo Dr. K. Grauzinis

Lietuvos Himno pirmas posmas skamba:

*Lietuva Tėvynė mūsų
Tu didvyrių žemė
Iš praeities Tavo sūnūs
Te stiprybę semia.*

Mūsų Himno autorius Vincas Kudirka čia apibūdino Lietuvą kaip didvyrių žemę ir patarė mums didingoje mūsų praeityje ieškoti jėgų, tvirtybės, stiprybės.

Tąją mintį igyvendinant, maždaug prieš 20 metų, atgimusios Lietuvos vyriasybė paskelbė rugsėjo 8 dieną kaip Tautos šventę, kurios tikslas — minėti šaunią Lietuvos praeitį. Tuomet Lietuvoje buvo minima žymiausio mūsų valdovo Vytauto Didžiojo mirties 500 metų sukaktis, o 1930 metai buvo paskelbti Vytauto Didžiojo metais. Ir Lietuvoje ir visose lietuvių kolonijose užsienyje buvo minimi to karžygio darbai, buvo rengiamos parodos, statomi paminklai. Jo vardu buvo pavadintas Lietuvos universitetas, o laikinoji mūsų sostinė pasipuošė didingu pastatu — Vytauto Didžiojo muziejum.

Vytauto laikais Lietuvos valstybė pasiekė savo galybės aukščiausio laipsnio. Jis ties Žalgiriu - Tannenbergu 1410 metais sutriuškino kryžiuočių galybę; jam lenkėsi išdidūs totorių chanai; jam čekai siūlė savo karūną; jo laikais Lietuvos valstybės sienos išsiplėtė nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų. Jam vienam mes dėkingi palikuonys skiriame didžiojo vardą. 1430 m. rugsėjo 8 d. buvo paskirta Vytauto vainikavimo diena. Tuomet į Lucką buvo suvažiavę Europos valdovai ir imperatorius Zigmantas siuntė Vytautui Lietuvos karaliaus vainiką. Imperatoriaus pasiuntiniai keliavo pro Lenkiją, ir lenkai juos sulaukė, atėmė karūną, o vainikavimas turėjo būti atidėtas. Tačiau toji rugsėjo 8 d. simbolizuoja Lietuvos galybę ir todėl ji parinkta kaip Tautos šventė.

Šią dieną mes prisimename garbingą Lietuvos praeitį. Prisimename Mindaugą, pirmąjį Lietuvos karalių, kuris pirmas subūrė Lietuvos gentis ir sukūrė tvirtą Lietuvos valstybę XIII šimtmetyje. Minime žygius kitų mūsų garsių valdovų — Gedimino — Vilniaus amžinosios Lietuvos sostinės įkūrėjo, mini me Algirdą — Kęstutį, kurie taip narsiai ir garbingai gynė mūsų kraštą nuo rusų ir nuo kryžiuočių. Džiuojamės jų žygiais, jieškome stiprybės, pasitikėjimo ir vilties šių dienų varguose ir nelaimėse.

Minėdami savo garbingą ir didingą praeitį, mes įsitikiname, jog dabartinė vergija, modernišką tautų žudiko Stalino mums pri-

mesta, tėra tik laikinis, kad ir begaliniai skaudus ir žiaurus reiškinys. Melu, teroru, vergija paremta Stalino galybė ilgai negalės tęstis. Jau visas kultūringas pasaulis su pasibaisėjimu pradeda smerkti šito tirono tautų žudymo metodus, jo vykdomą genocidą. Neišpasakytai liūdna, kad apakusių sukvailėjusių lietuvių tarpe dar atsiranda to žiaurais mūsų tautos žudiko garbintojų. Tačiau reikia tikėtis, kad laikui bėgant ir jiems atsivers akys ir daug dar iš jų sugrįš į savo tautos garbingųjų eiles.

Pranašais nebūdami negalime atspėti, kaip ilgai dar tęsis mūsų nelaimės. Tačiau mes jaučiame, kad pasaulio įvykiai bręsta, kad Vakarų pasaulis nepasiduos Stalino užmačioms visus pavergti. Mes jaučiame, viliamės ir tikimės netolimoj ateity susilaukti laimingesnių laisvės dienų. Mūsų pusėje tiesa, ir mes tikimės, kad Visagalis Dievas pasigailės mūsų nekaltų tėvų, brolių ir seserų ašarų Sibiro taigose ir Kazakstano tyruose. Mes kovojame už savo krašto išlaisvinimą ir tam šventam tikslui liejasi nekaltų mūsų brolių partizanų kraujas Lietuvos miškuose.

Mes taip pat pasitikime garbingomis ir galingomis vakarų valstybėmis, kurios nepripažįsta mums padarytos skriaudos.

Tikėkimės, kad su Dievo pagalba, su demokratinių galybių parama ir savo tautos sūnų aukomis atgaivinsime laisvą, nepriklausomą ir demokratinę Lietuvą.

ARGENTINOS PILIETYBĖS ĮSIGIJIMAS

Pagal 1949 m. paskelbtosios naujosios Argentinos Konstitucijos 31 straipsnį Argentinos pilietybės įsigijimą nustatys ypatingas įstatymas, kurio projektas neseniai buvo įteiktas svarstyti Senatui. Šis įstatymo projektas numato 2 būdus pilietybei gauti: laisvanorišką ir priverstinį. Pirmuoju atveju svetimšalis turės pats stoti prieš federalinį savo paskutinios gyvenamosios vietos teisėją, pristatydamas sekančius dokumentus: 1. kad šiame krašte be pertraukos išgyveno dvejus metus, 2. gimimo metriką, įrodantį reikiamą piliečiui amžių, 3. gero elgesio (buena conducta) ir darbo pažymėjimus.

Priverstinė pilietybė numatoma svetimšaliui, kuris šioje šalyje išgyvens be pertraukos 5 metus. Šiuo atveju svetimšalis turės stoti prieš paskutinės savo gyvenamosios vitos federalinį teisėją ir pareikšti savo aiškų norą pasilikti savo senąją pilietybę. Jeigu tokio noro nepareikš, tada automatiškai taps Argentinos piliečiu. Šiuo atveju tačiau turės pristatyti tokius pat dokumentus, koki yra reikalingi laisvanoriškam pilietybės gavimui.

Praslinkus 5 metams po pilietybės gavimo, bus galima dalyvauti politiniuose rinkimuose. Įstatymas tarp kitko numato, kad nesant galimybės pristatyti autentiškus gimimo metrikus, pakaks papildomos sumarinės informacijos, paliudijančios turimą amžių.

ISTORINĖS REIKŠMĖS ŽINGSNIS

Tauta yra prigimtoji žmonių bendruomenė. Žmogų su žmogum artimai jungia šeimos, giminystės, tautybės ryšys. Tatai ypačiai aiškiai jaučia kiekvienas atsidadęs tarp svetimųjų. Svetimaj žemėj kiekvienas sutiktas tautietis mielas kaip brolis.

Kad tautybės ryšys neatsileistų, būtų nuolat jaučiamas ir gyvas, reikia tautiečiams savo tarpe bendrauti. Tauta yra gyva tik nuolatiniu savo narių bendravimu. Nulūžusi medžio šaka sudžiūsta. Nuskindas žiedas suvyšta. Nutraukęs ryšį su savąja tauta nugursta ir tautai žūsta. Tautinis bendrumas ir nuolatinis tautiečių bendravimas sudaro tautinės bendruomenės pagrindą ir turinį.

Kai tariame Lietuvių Bendruomenę, turime minty ne kokią tam tikrų lietuvių įsteigtą draugiją, klubą ar kitą organizaciją, bet kurios vietovės, kurio krašto ar viso pasaulio visus lietuvius. Lietuvių Bendruomenei priklauso savaime, be jokio pareiškimo, kiekvienas lietuvis, kuriam plaka lietuviška širdis, kurio gyslomis sruvena lietuviškas kraujas, kuriam lietuviškumas reiškiasi būde, papročiuose, lietuviškoje kilmėje. Draugiją sudaro norintieji joje būti nariai, bendruomenę sudaro visi lietuviai. Žinoma, gali atsirasti užsispyrėlių, kurie vengs savo pareigų bendruomenei, atsisakys solidarumo įnašo. Gali atsirasti suklydėlių ir net atkritėlių, kurie savo nusistatymu ir darbais kenks bendruomenei, kaip yra kenkiančių Lietuvai ir ją išduodančių. Tokie negali būti prileidžiami bendruomenę tvarkyti, jos organizacijoje jie neturi balso, bet vistiek jie bendruomenėje pasilieka, nes dėl savo nusistatymo ir darbų nenustoja būvę lietuviai.

Lietuvių Bendruomenė yra nuo tada, kai atsirado lietuvių tauta. Ji gali išnykti tik išnykus paskutiniam lietuviui. Tačiau ligšiol Lietuvių Bendruomenė neturėjo organizacijos. Buvo palaida. Teisybė, didžioji jos dalis turėjo pačią tobuląją

organizaciją — Lietuvos valstybę. Šiandien, kai Lietuva svetimųjų okupuota, pasaulyje pasklidę lietuviai ypač privalo vieningos ir veiksmingos savo bendruomenei organizacijos.

Pirmieji ledai šiuo reikalu buvo pralaužti 1949 m. kovo 4 d., vakarinėse Vokietijos zonoje ir Austrijoje sudarius lietuvių tremtinių bendruomenės organizaciją. Ji pateisino visas į ją dėtas viltis ir tapo pavyzdžiu bei akstiniu Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizacinei struktūrai. Savo apylinkėmis apjungusi visus tremtinius, suorganizavusi šimtus mokyklų su tūkstančiais mokinių, rėmusi ir globojusi tautinės kultūros ugdymą, Lietuvių Tremtinių Bendruomenės organizacija yra padariusi didelį darbą Lietuvai ir lietuvybei. Tai buvo graži užuomazga.

Šiandien yra žengiamas tolimesnis žingsnis į viso Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vieningą organizaciją. Tai istorinės reikšmės žingsnis. Kai kam senosios išėivijos jis atrodo naujas ir todėl gali kelti suprantamo santurumo ir net abejojimo. Teesie leista visiems abejingiesiems ir abejojančiesiems čia priminti Izraelio tautinės bendruomenės organizacinis pavyzdys. Išstisus tūkstančius metų bendruomenės organizacija įgalino Izraelio tautą išsilaikyti be savo valstybės. Mes tegalime ir privalome pasekti šiuo amžių išbandytu ir užgirtu pavyzdžiu.

Yra nuogaštujančių, kad PLB organizacija prarysianti veikiančias lietuvių išėiviu draugijas. Baimė be mažiausio pagrindo. PLB organizacija ateina ne esamos tvarkos ir esamų draugijų keisti, griauti ar naikinti, bet tik jų veiklos paremti, papildyti ir apvainikuoti bendra visų lietuvių organizacija.

Yra nuogaštujančių, kad kai kuriuos kraštus PLB organizacijai kažin ar oficialiai būsią leista veikti. Galį kai kur pasitaikyti tokių totalistinių kėslų. Tačiau 1948 m. gruodžio 10 d.

ELEGIJA

Aš tų sodų niekad neužmiršiu —
Obelų ir vyšnių žydinčių tenai,
Be gegužio rytmečio nemirsiu,
Kol raibos gegutės neišgirsiu
Man metus kukuojančios liūdnei...

Man tos žalios pievos vis regėsis
Ir baltų ramunių bus pilni sapnai,
Gundys šienapjūčio naktys šviesios,
Šauks pakvėpęs liepžiedžiais pavėsis,
Kol negrišiu poilsio tenai.

Bernardas Brazdžionis

PAKELIUI Į ARGENTINĄ

Rugsėjo 22 d. laivu "Uruguay" iš New Yorko į Buenos Aires išvyko trys kunigai misijonieriai: kun. Jonas J. Jakaitis M.I.C., kun. Kazimieras Vengras M. I. C. ir kun. Juozas Margis M. I. C.

Kun. JONAS J. JAKAITIS M.I.C. yra gerai žinomas Argentinos lietuvių kolonijai kaip vienintelės lietuviškosios bažnyčios statytojas ir pirmojo liet. marijonų namo steigėjas Avellanedoje. Nors jau turi 64 m. amžiaus, tačiau kaip visuomet yra veiklus ir energingas. Jo kelionės tikslas yra atbaigti savo pradėtąjį darbą taip, kad būtų aprūpinti visų Argentinos lietuvių religiniai ir kultūriniai reikalai. Dar 1935 m. kun. J. Jakaitis M.I.C. prezidento aktu yra gavęs Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordiną už nuopelnus Lietuvai. Jo nuopelnai Argentinos lietuvių kolonijai yra neįkainojami.

Kun. KAZIMIERAS VENGRAS M.I.C., ilgametis liet. parapijos klebonas ir liet. mokyklos bei salės statytojas, yra populiariausias žmogus Argentinos

lietuvių kolonijoje. Po trumpų atostogų J. A. Valstybėse, kur dalyvavo Amerikos Marijonų Provincijos suvažiavime kaip Avellanedos marijonų atstovas, kun. K. Vengras M.I.C. grįžta su nepalaužiama energija toliau tęsti ir plėsti paliktąjį darbą. Jo didelis patyrimas ir išvermė bus labai vertingi tolimesniuose Argentinos marijonų darbuose.

Kun. JUOZAS ALEKSANDRAS MARGIS M.I.C. yra jaunas ir energingas 26 m. kunigas, gimęs, augęs ir mokslus ėjęs Šiaurės Amerikoje. Kilęs iš gausios lietuviškos šeimos, jis turi brolių Tada Marijonų Kongregacijoje ir seserį Mariją Damijoną Kazimieriečių Vienuolijoje. Šįmet iššventintas į kunigus, jis tuojau pasisiūlė vyksti į lietuviškąsias misijas Argentinoje.

Į Buenos Aires misijonieriai atvyksta spalio 11 d. 7.30 val. ryto. Jų iškilmingas sutikimas ir susipažinimo pobūvis įvyks spalio 16 d. 17 val. Lietuvių Salėje Avellanedoje. Norintieji jame dalyvauti, turi užsirašyti iš anksto.

Kun. K. Vengras M.I.C.

Kun. J. Jakaitis M.I.C.

Kun. J. Margis M.I.C.

Jungtinių Tautų Organizacijos Visumos Susirinkimo paskelbtoji Visuotinė Žmogaus Teisių Deklaracija laiduoja kiekvienam žmogui tautybės teisę (15 str.) Yra tad pagrindo laukti, kad valstybės — Jungtinių Tautų Organizacijos nariai savo pripažintąsias pagrindines žmogaus teises gerbs, nes tik veiksmingas tų teisių gerbimas sudaro pasaulio Laisvės, Teisingumo ir Taikos pagrindą.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės santvarkoje organizacijos svorio centras paliekamas atskirų kraštų lietuvių bendruomenėse. Tūlame krašte bendruomenė turi skirtingas sąlygas, todėl daug santvarkos dalykų paliekama krašto organizacijos statutui. Tatai įgalins kiekvieno krašto bendruomenę prisitaikyti prie vietos sąlygų ir suteiks jai savarankumo bei lankstumo.

1941 m. birželio 14 d. masinėmis deportacijomis Sovietų Sąjunga pradėjo Lietuvių Tautos beatodairinį naikinimą. Toji diena

yra nuolat gyva kiekvieno lietuvių sąmonėje, kaip skausmo ir susikaupimo diena. Šiandien, Vyriausiajam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui paskelbus LIETUVIŲ CHARTĄ ir Laikinosius Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Santvarkos nuostatus, birželio 14-jį įgauna naujos prasmės. Ji tampa Lietuvių Tautos išsilaikymo ir išsilaisvinimo kovų ir siekimų didžiosios vilties paskelbimo diena.

LIETUVIŲ CHARTOS paskelbimu ir laikinosios PLB santvarkos nustatymu yra tartas naujas žodis viso pasaulio lietuviams. Netrukus pradeda veikti Vyriausiasis PLB Organizacinis Komitetas ir PLB organizaciniai komitetai atskiriems kraštams. Reikia tik palankumo, noro, valios ir pasiryžimo visų dorųjų lietuvių, be skirtumo lyties, amžiaus, verslo, religinių ir politinių pažiūrų, ir suklostės Lietuvių Tautos gyvastingumas iš naujo, kai kiekvienas lietuvis pajaus, jog "Lietuviais esame mes gimę, lietuviiais turime ir būt!"

KUOMET karalius sutiko tą princesę, kurią jis vėliau atsivežė į savo namus karaliene — jis pasidarė liūdnas, kaip ir kiekvienas įsimylėjęs.

—Tu pasiėmei mane tarp savo rankų pirštų, kaip žiedą, — galvojo jis nedrąsiai, — bet tavo akims aš turiu būti tiktai menkas žvirgždo grūdas: kaip aš galiu pasiekti tave?

Jis visiškai užmiršo, kad jis yra karalius — vakarais jis atverdavo pilies langą ir dūsaudavo į žvaigždes, ir pirmą kartą gyvenime pastebėjo, kad danguje kabo mėnulis ir iš blankaus gintaro taurės lieja į žemę šviesą. Ir jis pamatė, kaip toje šviesoje gėlės darosi pilnos liūdnumo, ir jų kvėpėjimas skleidžiasi kaip ilgesingas meilės šaukimas.

Ir tada jo sieloje ėmė rinktis dainos mylimajai, ir jis norėjo keliauti per naktį, palikdamas savo pėdų taką rasoje, eiti ir stovėti po jos langu. Žodžiu, jis elgėsi kaip paprasčiausias vyras. Ir kai pagaliau ji tapo jo žmona — jis pažino, jog laimė turi daug platesnes ribas, negu jo didelė karalystė, tačiau jis atsiminė visas išmintis, jog ji taipgi yra labai maža ir trapi — ir pradėjo bijoti.

—Pastatysiu aš rūmus, — nutarė jis, pastatysiu pilį jai, tokią tvirtą, kad neišsilaužtų ten jokia nelaimė, tokią šviesią padirbdinsiu ją savo žmonai, kad džiaugsmas niekuomet nepanorėtų iš ten išeiti. Kaip šitai aš galiu padaryti, — klausia jis savo protingųjų, ir tie atsako:

Bokštus nulaužia vėjai, ir stogus nukelia viesulai, bet jeigu pamatas nesusvyruoja — rūmai išlieka sveiki, ir jų priedanga apsaugo ten gyvenančius. Kertinį akmenį padėk tvirtčiausią, nieko neįveikiamą, ir tavo geismas išsipildys.

—Taip, — tarė karalius, — tegu suranda akmenį, kurio neįveikia grąžtas, nenugali laikas: jis neturi bijoti vandens, nei pasiduoti ugniai. Suraskite kertinį akmenį karalienės rūmams.

Ir karalius sukelia į darbą žmones. Tačiau praėina diena ir daugelis, praėina savaitė ir vartinė mėnesių, ir niekas nesuranda reikiamojo akmens.

—Valdove, — sako kartkartėmis jieškantieji, — mes nebežinome, kaip išpildyti tavo paliepiamą: trupa marmuras, ir granitas yra sudaužomas, negalima statyti ant aukso lydinio, nei ant sidabro luitų. Mes žiūrėjome kalnų viduriuose, išrausėme duobes ugniakalnių keterose, suardėme dirvas ir traukėme akmenis iš upių verpetų, ir jie visi netinka — jie skyla nuo grąžto arba sprogdinimo, juos nudilina srovė, net vandens lašas per šimtmečius prakala juos, o laikas viską užmuša — mes nesitikime rasti tai, ką tu įsakei.

Ir karalius užmiršta, kad jis yra karalius — jis jaučiasi kaip skurdžiausias pavaldinys, nes jis bąlą iš baimės, jog jo laimė gali išnykti jam pačiam bežiūrint.

O šitokią valandą, kada jis visiškai buvo kritęs

BALADĖ APIE AKMENĮ

N E L Ė M A Z A L A I T Ė

į nusiminimą, atbėga žmogus šaukdamas:

—Valdove, mes radome jį! Tačiau jis yra toks mažas, jog jo negalima dėti į pamatus.

—Parodykite jį, — tarė karalius, — veskite mane tenai, — ir jis skuba greičiau už darbininkus, o paskui jį tekini bėga dvariškiai, ir iš lėto nueina karalienė.

Susigrūdusi minia prasiskiria, ir karalius sustojęs žvalgosi, tačiau šitame žemės plote jis nemato jokio akmens: ten tik juoduoja išrausta duobė, yra išsvidyti trūnyjantys kaulai, ir supuvusių drabužių skiautės guli prie jo kojų.

—Tai čionai kape, valdove, — sako vienas, — radome šitą akmenį: jis perėjo visus mūsų mėginimus ir išliko koks buvęs. Bet jis yra toks mažas.

Ir karalius pamatė kalbančiojo saujoje akmenį: jis yra kaip nedidelė kumštis, jis yra pilkas, ne, yra tamsus ir kietas.

—Ką turime daryti? — sako karalius, ir visi giliai susidūmoja, ir šitame rūpestyje niekas negirdi žingsnių nei pastebi prisiartinusio keleivio.

—Gerieji žmonės, prabyla prisiartinęs tasai, — leiskite, kad užkalbinčiau jus, kaip ir kiekvieną, sutiktąjį savo kelionėje: ar nematėte mano mylimosios kapo? Prieš daugelį metų apleidau ją, ir daug reikėjo mano klaidų, kol sužinojau, kad be jos nemoku gyventi. Tačiau kai grįžau, galėjau tiktai sužinoti, kad ji yra mirusi. Ir užtat jieškau visur, kur tik buvo praėjęs jos kelias — teiraujuosi jos kapo. Ji buvo puiki ir kilni, ir jos kapas turėtų būti žinomas — jūs tikrai esate regėję arba bent girdėję apie ją. Pasakykite man, aš noriu nusilenkti prieš jį ir prašyti atleidimo.

—Vargšas žmogau, — atsako jam vienas ir kitas iš būrio, — vargšas žmogau! Tavo kelionė yra liūdna ir kaip gaila, kad mes nieko negalėsime padėti — mes nieko nežinome apie poilsio vietą tos, kurią tu apgaili. Tu turi teirautis didelių miestų kapinėse, turi aplankyti pilių mauzoliejus — ten, kur yra laidojamos kilnios damos. Čia mes iš netyčių buvome atkasę bevardį kapą laukų pakraštyje. Keliauk toliau.

Ir atėjusysis jau pakėlė savo lazdą žengti toliau, tačiau kai jis tarė atsiveikinimą, jo akys pamatė atrastąjį akmenį, ir ūmai jo veidas pasikeitė.

Jis prisiartina ir paima akmenį į savo delną, ir, išsigandęs, drebančiu balsu jis sako:

Tai tu čia esi, mano mylimosios širdie! Aš nepažinau tavo kaulų likučių nei drabužių skarmalų; aš jieškoju tavęs, gulinčios po marmuru — ir tu leidai man pasitraukti nepažintam. Bet dabar mano širdis yra praregėjusi, ir jos ausys yra jautrios — dabar!

—Tai tu čia esi? — kalba jis tyliai į akmenį. — Esi ir nematai, kad sugrįžau. Ach, aš ateidavau kada norėjau, ir išeidavau nesulaikomas — o tu tylė-

jai, laukei ir visuomet atleisdavai. Tavo kaulai dar nėra subyrėję, ir drabužių medžiaga dar nepametė savo rašto — o tu esi pajuodusi ir rambi. Tai nuo kiekvieno įžeidimo tu traukiesi, ir kentėjai nuo melo ir vienatvės. Aš mėgau tiktai juoką, ir raudojimas man atrodė bjaurus, o mano darbai buvo apvertinti — tai dėl tų visų dalykų tu esi tokia aptemusi. Tu buvai tokia gležna, tačiau amžiai gali sutrupėti, atsidaužę į tavo patvarumą.

—Aš mačiau tavo meilę, — šnabžda jis toliau, — ir nenorėjau matyti, o tu manosios matyti nebegali.

Jo galva nulinksta, ir kelios ašaros nukrinta ant akmens.

—Keista, — sušunka kažin kas. — Žiūrėkite, šiandien antrą kartą teka saulė.

Tačiau kai visi žvalgosi po dangų, jie mato kasdienę saulę, besiantinančią prie laidos. Ir tada jie pastebi, jog šviesa sklinda iš žemai ir pastebi, kaip spinduliuoja kelevio rankos. Tarytum saulėtekis žė-

ruoja akmuo, jis yra pasidaręs rausvas ir šviesus, ir visi pamato, kaip liūdnojo žmogaus rankose plaka gyva širdis.

Visi tylėjo, tiktai po ilgo laiko pasigirdo beviltiškas karaliaus balsas:

—Kur aš gausiu kartinį akmenį savo karalienės puikiesiems rūmams?

Ir visi, kurie dėl šito įvykio buvo pamiršę savo darbus, susirūpino iš naujo ir ėmė kalbėti ir ginčytis.

Bet ūmai prabilo karalienė — laikydama savo vyrą už rankos, ji pasakė garsiai:

—Mano žmonės, jūs neprivalote daugiau vargti, įšėkodami akmenis pamatui — jis seniai yra savo vietoje.

Ir karaliui ji tarė švelniai ir tvirtai:

—Mano mylimasis, nereikia jokių kitų rūmų džiaugsmui, nereikia tvirtovės mūsų laimei — kol tu leisi man gyvenanti savo širdyje.

V. KASIULIS

Lietuvaitė

Kazys Bradūnas

Kančios Lietuva

Dirvonuose kaulai rūdyja,
Ir girios garuoja krauju.
Krinta byra ant jų
Mūsų motinų ašaros grynos.
Jose skęsta kalnai,
Jos užlieja duobes kapinyuos
Sklidinai, sklidinai.

Akiračio debesys

viršum piliakalnio

Ant kalnelio galvą pasidėjęs,
Išsis balto milžino dvasia.
Klauso — ošia požeminis vėjas
Mirusių pušynų šakose.

O po delnu, jaučia, ima kaisti
Aukuro sukruvintas akmuo.
Ir lyg vakaro banguojanti pašvaistė
Jau liepsnoja ažuolo liemuo.

Išgirstu giliai pro duslių tylą
Kaip suploja kunigas delnais.
Ir gulėjęs milžinas pakyla
Ir krivulę nuneša kalnais.

Ruduo mano gimtinėje

Medinės varpinės viršūnėn
Barbena jau pirmi lašai.
Žemele motina, žiniūne,
Ar nepažįsti? Pamiršai?

Tai senas mūsų kampo dievas
Pakyla su tamsia kakta
Ir traukia per laukus, per pievas
Su gluosnių šlamancčia svita.

Einu ir aš į paukščių klyksmą
Rudens audringuos debesuos,
Į nesuprantamąjį vyksmą
Skęstu dirvonuose basuos.

Ažuolėliai

Auga, auga ažuolėliai
Kaimo kapuose.
Ant šakelių šakuželių
Amžina rasa.

Jei braukysi rankom rasą —
Ašaros byrės.
Ažuolėliai sunkiai neša,
Dedas ant peties

Visą vargo žemės mantą,
Lenkias nuo naštos...
Ar girdi?... Tai lašas krenta
Ašaros šaltos.

Baltimore, 1949 m.

Teodoras Daukantas

ŽEMĖS DREBĖJIMAS MESINOJE

(Tęsinys)

Ketvirtoji darbo diena. Aušta. Šaltos ūkanos. Skubam į miesto pakraštį, kur gyvena varguomenė. Priename griuvėsių aikštę. Viename sugriauto namo kampe stovinti siena taikosi palaidoti žmogų, prie jos dirbantį. Išgirdę dejavimus pradėdam darbą ir veikiai iškasam vieną senyvą moterį. Sužeistoji negali eiti. Neštuvų neturim. Sužeistųjų nepaprastai daug. Išlaužiam duris, pramušam jose skylės, pririšam virves — ir turim neštuvus. Ant jų paguldome ligonę. Girdime naujus pagalbos šauksmus. Bet jokių būdų negalim susivokti, iš kur ateina balsas. Girdime jį iš kelių vietų, aštuonių metrų atstume. Negi žmogus galėtų laisvai judėti po sugriuvusiomis sienomis? Keturių aukštų namai guli į plokštę suplakti. Pradedame kasti tą vietą, iš kur balsas girdisi aiškiau. Iškasam tunelį ir sueinam į jį penki vyrai ir sanitaras. Norim kiek galima greičiau žmogų išgelbėti. Bet norėti yra daug lengviau, negu norą įgyvendinti. Kliūtis: metalinė, tvirta lova pastoja mums kelį. Pjūklo geležiai piauti neturime. Norėdami užtikti kliūtį apeiti, kasame šalutinį tunelį, nes nelaimingąjį reikia būtinai išgelbėti. Tuo metu, kai visi į praskintąjį taką susigrūdame, išgirstame italų šauksmą: „Pericolo! pericolo!!“ Reiškia — pavojus. Jei siena griūtų — kas žinotų kur mes esame? Žūtume. Tuomet patys turėtume pagalbos šaktis. O kas rastų mus taip toli nuo jūros nutolusius?

Skubiai grįžtam. Iškilę į viršų, įtraukiam į plaučius vésaus oro ir dairomės aplinkui. Anapus aikštės kalvotas laukas banguoja. Matome mūrinį baltą namą o iš už jo plaukia mūsų linkui trys bangos. Tai žemė banguoja kaip kviečių laukas vasaros vėjui papūtus. Žemė baisiai dunda. Vienišas namas palinksta. Vėl išsitiesė. Palinko į kitą pusę. Sienos plyšta, skyla stogas. Mūras triukšmingai griūva. Iš tos vietos, kur namas taip išdidžiai stovėjo, pakyla dulkių debesis ir sustingsta ore. Vaizdas bausis. Rimtai išsigandom. Tokiais atvejais žmogus turi du kelius: arba abejingai laukti mirties, arba gelbėtis. Man šauna mintis: reikia tučtuojau sužeistąją moterį pristatyti daktarui. Juk mes tik paviršutiniškai jos žaizdas apžiūrėjome. Lauko lignonė yra gan toli, prie jūros. „Taip išvengsiu pavojaus“ — jaučiu pasąmoningai. Imame naštuvus ir skubame pakrantėn. Plaukiam į laivą. Ten nebus jo-

kio pavojaus, nes kai žemė dreba — bangos supa laivą švelniai, be smūgių, tartum mylinčios motinos rankos...

***

Ateina pietų metas. Mėginu valgyti, ir — negaliu. Kankina mane gėdos jausmas: Pabėgau nuo pavojaus, palikdamas užgriautą vargšą žmogų. „Šis nusikaltimas seks mane visą gyvenimą: apvyliau žmogų, viltį turintį“ — pagalvojau. Kas susipras jo ten ieškoti? Nutariau grįžti. Renku savanorius ir mąstau: „O gal siena jau sugriuvo? Juk buvo dar du smūgiai...?“ Dėl visko pasiėmiau su savim ir „sargybinį“. Mes rausimės tunely, o jis budės. Jau iš tolo matome, kad siena stovi sveika. Šiuo kartu mums sekasi geriau. Palyginti greit pramušam skylę, pro kurią „kalinys“ paduoda mums šakutes, peilį, šaukštą. Vargšas džiaugiasi atnaujines ryšį su pasauliu. Pagaliau iškeliam vyrą: Pasquale, 17 metų berniukas, gyveno darbininkų valgykloje, antrame aukšte. Jis nesužeistas, tik vienmarškinis. Italai vaiką aprenge, o jis, verkdamas iš džiaugsmo, kad išėjo į saulės šviesą, nuėjo ieškoti „naujų namų“.

Tai buvo viena iš gražiausių dienų mano gyvenime.

(B. d.).

J. RIMŠA

Procesija

★ V RAMONO "KRYŽIAI" LATVIŲ KALBA. Savo metu premijuotas Vinco Ramono romanas "Kryžiai", kuris sukėlė nepaprastai plačias ir gyvas diskusijas lietuvių spaudoje ir kurio dvi laidos per vienus metus išparduotos, dabar prieinamas ir latvių skaitytojams. Jau išėjo romano pirmas tomas, ir netrukus numatoma išleisti antrą tomą. Romaną į latvių kalbą išvertė Em. Skujenieks ir išleido A. Sēlzemnieko leidykla Geesthachte.

★ LIETUVIAI RAŠYTOJAI Š. AMERIKOJE. Šiuo metų Š. Amerikoje jau gyvena daug tremtinių rašytojų. Prie J. Tysliavos, J. Aisčio, V. Krėvės-Mickevičiaus, Ant. Vaičiūlaičio, (St. Zobarsko, St. Būdavo ir kitų, jau seniau persikėlusiu per Atlantą, šių metų bėgyje t. k. prisidėjo: F. Kirša, Bern. Brazdžionis, K. Bradūnas, Alf. Nyka - Niliūnas, A. Rūta - Nakaitė, K. Grigaitytė ir kt.

★ A. MIKULSKIS Š. AMERIKOJE. Čiurlionio Ansamblis iškeliavo į J. A. V. ir sustojo Clevelando mieste, Pirmieji pasirodymai jau pradėti. Clevelande buvo vadinamųjų kultūrinių darželių šventė, kur kiekviena tautybė pasirodė su savo programa. A. Mikulskis suorganizavo iš senųjų ir naujakurių chorą ir tautinių šokių grupę. Lietuvių pasirodymas visiškai užtemdė slovėnų, graikų, žydų, vengrų ir lenkų pasirodymus.

★ E. GALVANASKAS PROFESORIAUJA MADAGASKARE, prof. Ernestas Galvanauskas, buv. Lietuvos Ministerių pirmininkas, Vykdomosios Tarybos pirmininkas tremtyje, dabar apsigyveno Madagaskare ir naudojami dideliu vietos visuomenės pasitikėjimu. Dabar jis yra Madagaskaro Universiteto profesorius.

★ STUDENTŲ DARBŲ PARODA, Freiburge, semestro baigimo proga, Taikomojo Meno Institute įvyko studentų darbų paroda. Visos studijos buvo išstačiusios savo darbus: grafiką, keramiką, audinius. Atskirame pavilone buvo parodyta nemaža tapybos ir skulptūros darbų. Gaila, kad šis V. K. Jonyno suorganizuotas Meno Institutas, sėkmingai propagavęs lietuvių meną, yra priverstas savo veiklą nutraukti.

★ BERN. BRAZDŽIONIO RINKTINĖS TREČIOJI LAIDA. Neseniai leidykla "Lux" Fellbache (V. Vokietijoje) išleido Bernardo Brazdžionio rinktinės poezijos knygos — "Per pasaulį keliauja žmogus" trečiąją laidą. Knyga turi 449 puslapius.

★ ARGENTINOS LIETUVIŲ TAUTINIS ANSAMBLIS DIRBA. Aleksandro Petravičiaus vadovaujamas Tautinis Ansamblis š. m. rugsėjo 10 d. Rosario mieste statė G. Veličkos "Sienapiūtę", sukeldamas didelį entuziazmą lietuvių ir argentiniečių tarpe. Argentinos lietuvių Tautinis Ansamblis, kurį sudaro šokėjų grupė ir choras, viso — 40 asmenų, išaugo į rimtą kultūrinį vienetą, "Sienapiūtės" atskleidžiamas Lietuvos kaimo gyvenimo grožis žymiai prisideda prie apmirusios lietuviybės gaivinimo vietos lietuvių tarpe. Tautinio ansamblio darbas yra viena iš gražiausių Argentinos lietuvių kolonijos kultūrinio atgamimo apraiškų.

KULTŪROS

A. KUPREVIČIAUS TRIUMFAS URUGVAJUJĖ

Mūsų pianisto A. Kuprevičiaus koncertas Montevideo mieste, Lietuvos Pasiuntinybės ir Liet. Tremtinių Vaikams Šelpti Subkomiteto pastangomis organizuotas, buvo tikras menininko triumfas. Pirmas pianisto koncertas Urugvajaus sostinėje įvyko rugsėjo 9 d. centriniame miesto teatre (18 de Julio). Programa apėmė Bacho-Busoni, Mozarto, Schumano, Čiurlionies, Tallat-Kelpšos, Debussy ir Chopino kūrinius. Jos pasiklausyti buvo atvykę nemaža diplomatų, užs. reikalų ministerijos pareigūnų su šeimomis ir muzikos kritikų.

Apie A. Kuprevičiaus talentą nėra reikalo daug kalbėti. Jo technika tobula, o meninis įsijautimas švelnus ir gilus. Tatai pastebėjo ir kritikai. Dienraščiai: "El Bien Publico", "La Mañana" ir "Acción" parašė palankiausias recenzijas. Tarp kitko rašoma: "Šis artistas yra nuostabių savybių muzikas, išskartą publikos dvasiai padaręs įspūdžio" (La Mañana). "Turintis žvalią techniką ir virtuozišku brožu, su savo stiprios asmenybės antspalviu" (Acción).

Savo entuziastingoje recenzijoje dienraštis "El Bien Publico" pastebi, kad "didis pianistas A. Kuprevičius tylus ir be išpūstos reklamos, bet vertas didesnio pagyrimo už daugelį kitų anksčiau čia buvusių. Jis yra menininkas aiškus ir tikras. Šio virtuozo aukštos tobulybės technikai pianas neturi paslapčių. Kaip muzikas atskleidė savo raiškų temperamentą, kupiną įsigilino ir jausmo. Net žinomiems kūriniams jis duoda originalumo antspalvį". Minėti dienraščiai norėtų išgirsti ir daugiau A. Kuprevičiaus recitalių.

Populiarus vakarinis dien. "El Diario", kurio redaktorius ir žinomu Urugvajaus krepšininku V. Cieslinsku, įsidėjęs svečių fotografiją parašė išties straipsnį apie menininko praeitį, tėvynės netekimo priežastis ir ateities pasiryžimus. Urugvajaus javų laukai, sako straipsnio autorius, ir šviesūs smiltingi pajūriai Kuprevičiui primena Čiurlionies ir Naujajio tėvynę ir kelia nostalgiją greičiau į tą tėvynę sugrįžti...

Tuo tarpu gi mūsų talentingas tautietis garsina lietuvių vardą Tol. Pietuose nors ir vargingose tremtinio sąlygose. Teko patirti, kad Montevideo ir kiti Urugvajaus miestai neužilgo turės progą vėl jo meną išgirsti.

K. Č.

PAULĖS JARMALAVIČIŪTĖS ŠOKIŲ MOKYKLA MONTEVIDEO MIESTE

Mūsų tautos kūrybingojo elemento išsisklaidymas po visą pasaulį apsunkina jų aprėpimą ir jų pastangų ir darbų įvertinimo galimybę. Dažnai nustembam, užtikę kuriame nors pasaulio užkampyje lietuvišką kūrybos židinį. Netikėtai pamatome, kokį didelį darbą gali nuveikti lietuvis menininkas, nors jis būtų ir savo paties likimui paliktas, vienišas, kaip giliai jis sugeba savo šaknis svetimon dirvon įleis-

NAUJIENOS

ti; ir kokios didelės įtakos gali turėti aplinkai. Visa to gyvas pavyzdys — Urugvajaus lietuvaitė PAULINA JARMALAVIČIŪTĖ ir jos įsteigta ir vedama šokio Meno Akademija Montevideo mieste. Jos prieš keliolika metų suorganizuota kukli mokinių grupė laikui bėgant išsivystė į didelį plastinio meno židinį, kurį šiuo metu lanko virš 150 mokinių. Akademijos mokinės yra išimtinai mergaitės. Mokyklos branduolį sudaro vyresniųjų mergaičių grupė, pasižyminti menišku subrendimu.

Š. m. rugsėjo 10 d. 18 de JULIO teatre įvykęs vyresniojo kurso šokio festivalis aiškiai parodė mokyklos nuveikto darbo rimtumą ir užsibrėžtų meno tikslų aukštumą. Montevideo publikos susidomėjimas spektakliu buvo aiškus įrodymas pagarbos ir pasitikėjimo, kurio Paulina Jarmalavičiūtė pilnai užsitarnavo.

Paulinai Jarmalavičiūtei ir jos mokinėms mes linkime sėkmingo ir patvaraus darbo. A. K.

JONAS RIMŠA,

ŽYMAUSIAS BOLIVIJOS DAILININKAS

Dailininko Jono Rimšos niekad nenurimstanti dvasia nuolat įieško naujų meno vertybių. Jis gyvena abstraktiniame meno pasaulyje. „Aš kūriu tik sau, nenoriu, kad man kas nors nurodinėtų temas. Mano darbus vertins ateitis. Siunčiu vieno mano kūrinio nuotrauką.“

J. Rimša yra laikomas šiuo metu geriausiu Bolivijos dailininku. Jo paveikslai puošia valstybės ir miesto rūmus ir yra labai aukštai apžainuojami. Nežiūrint to dailininkas gyvena labai kukliai, nes visas pajamas sunaudoja pirmamui medžiagos (dažų, teptukų, drobės, rėmų ir pan.), pasitenkindamas pragyvenimo minimumu. Jis yra didelis altruistas: savo lėšomis išlaiko aukštuosius meno kursus Sucre ir La Paz miestuose. Surinkęs 20 gabiausių mokinių, 2 metus vargo su jais, apleisdamas savo tiesiogines pareigas ir prasiskloldamas. Pavydas ir intrygos lydėjo ir tebelydi jo veiklą. Bet jis nenusimena ir drąsiai kovoja su kliūtimis. „Tapyčiau, — rašo jis viename savo laiške, — ir aname pasauly, jei tik netrūktų medžiagos, kurios stoką taip skaudžiai jaučiu šioje ašarų pakalnėje.“ A. G.

Viršuj (iš kairės į dešinę): K. Čibiras, A. Kuprevičius, L. Graužinienė, Dr. K. Graužinis ir kun. P. Brazys M.I.C. prie Lietuvos Pasiuntinybės rūmų Montevidejuje (Juan Maria Perez 2820).

Vidury: Ponia L. Graužinienė ir pianistas A. Kuprevičius Lietuvos Pasiuntinybės salone Montevideo.

Apacioj: Lietuvos Ministras P. Amerikai Dr. K. Graužinis savo darbo kabinete su Pasiuntinybės sekretorium A. Grišonu.

J A U N I M A S -

Tihamer Tóth

TVIRTO BŪDO JAUNUOLIS

Kas yra būdas? Ką mes manome, apie ką nors sakydami: "Tai tvirto būdo jaunuolis?" — Būdu mes laikome valios pastovumą gerame. Todėl tvirto būdo jaunuolis ir bus tas, kuris turės kilnių principų, jų laikysis net ir tada, kai toks pastovumas reikalaus iš jo ir didelių aukų. Svyruojančio, nepastovaus, silpno būdo, arba — grieščiau imant — visai be būdo bus tas, kuris savo principus keis pagal aplinkos ar draugų norus, kuris bus neištikimas savo idealams.

Iš to gali jau suprasti, kame yra būdo auklėjimo esmė. Pirmoje eilėje reikia išgyti idealų — principų; toliau, nuolatiniu lavinimusi reikia įgusti visose gyvenimo aplinkybėse elgtis taip, kaip tie principai reikalauja. Kas gyvena be principų, to moralinis gyvenimas svyruoja, lyg nendrė. Šiandie jis daro taip, o rytoj — kitaip.

Taigi pirmas uždavinys ir yra išgyti tų teisingų principų. Koks yra teisingas principas, pvz., moksle? "Man reikia ištvermingai ir uoliai mokytis, nes Dievas nori, kad išlavinčiau iš Jo gautus gabumus". Koks yra teisingas principas draugų atžvilgiu? "Ko noriu, kad man būtų daroma, tą turiu ir pats kitam daryti". Ir taip toliau. Visuose dalykuose turi turėti vieną teisingą principą.

Antras jau daug sunkesnis uždavinys yra toks: visur ir visada elgtis taip, kaip tie principai reikalauja, ir tuo būdu išsiauklėti tvirtą valią.

Būdo dovanai niekas negauna. Jis reikia įgyti, įgyti sunkiu, ilgų metų darbu. Aplinkos įtaka, paveldėtos geros ar blogos ypatybės turi būdo lavinimui labai daug reikšmės. Bet galiausiai jis vis dėlto yra vaisius tavo darbo, tavo auklėjimosi. Paprastai žmogus gauna dvejopo auklėjimo: vieną mums duoda tėvų namai ir mokykla, antrą — svarbesnį — mes turim patys savo darbu išgyti.

Ar žinai, kas yra auklėjimas? Tai žmogaus valios nuteikimas visokiose aplinkybėse nesvyruojant, džiaugsmingai linkti gėrio pusėn.

Ar žinai, kas yra būdas? Tai elgimasis pagal padorius principus, tai patvari valia kilnių idealų tarnyboje, tai nuolatinė ištvermė kilniose gyvenimo pažiūrose.

Todėl dabar gali suprasti, kad būdo auklė-

Victor Delhez.

Kristus ir ši

TAUTOS ATEITIS

jime sunkiausias darbas yra ne įsigyti teisingų gyvenimo principų (nors šie patys irgi neateina), bet išmokti, nieko nepaisant, elgtis taip, kaip tie principai reikalauja. "Šis yra mano principas, ir jo laikysiuos, nors ir kažin kiek tai man kaštuotų". O kadangi tai iš tikrųjų daug kaštuoja, todėl ir yra taip maža tarp mūsų tvirtabūdžių žmonių.

"Būti ištikimam savo principams, elgtis pagal teisę ir teisingumą", — ko nesužavi šitos idėjos? Taip, visa tai labai kilnu. Bet kad tai nebūtų šitos mintys taip sunku gyvenime įkūnyti! Kad šie pasiryžimai, paliešti visuomenės, draugų, mados ir mano paties mylimo "aš", neišsisklaidytų, lyg dūmai! Klausyk, ką poetas sako:

"Nebūk, lyg vėliava, plazdenama vėjo, ir nepradėk darbo vis iš naujo! Ką esi pasiryžęs, ištesėk ligi galo!" (Reinicke).

To pasiekti tau ir padės auklėjimasis.

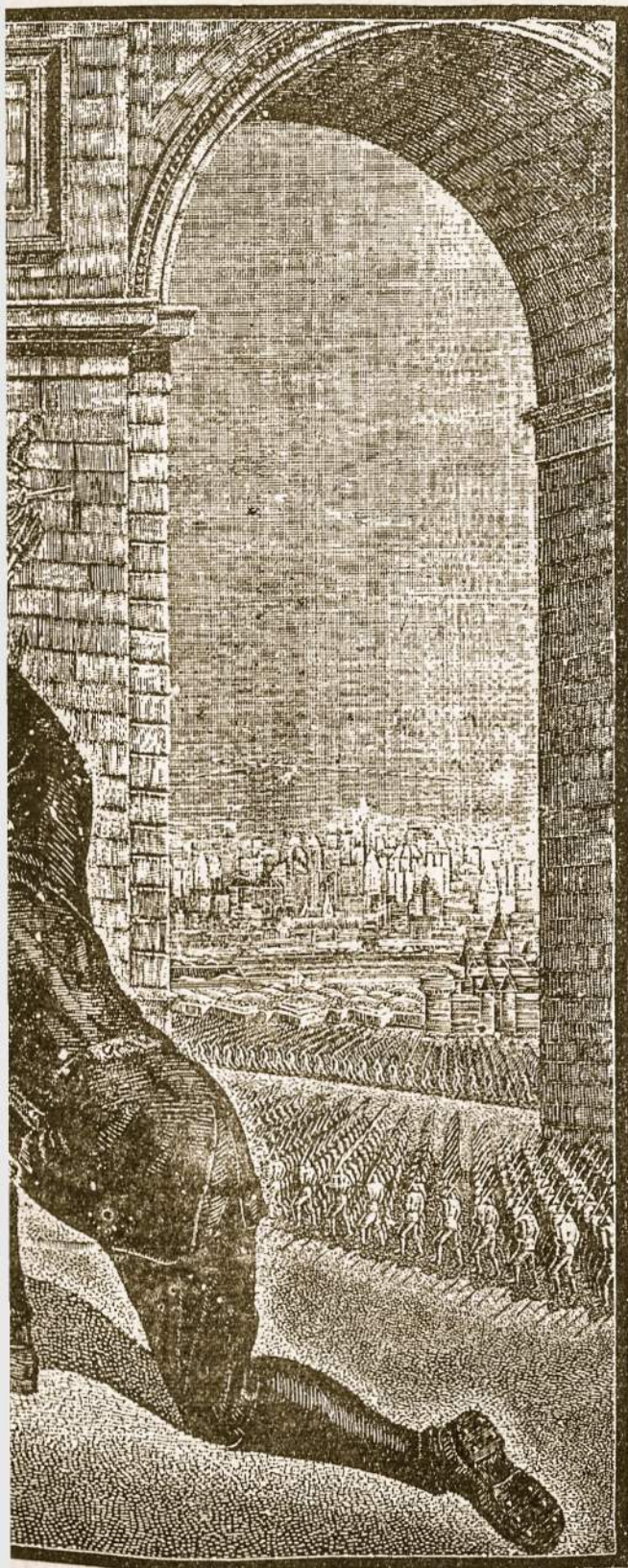
Vertė Dr. A. Maceina

SKAUTYBĖS MOKYKLA

Rašo skaut. Vyt. V. Sviderskas

Kaip gležnas daigelis reikalauja geros daržininko rankos, kuri ji apravėtų ir palaistytų, taip augęs jaunuolis yra reikalingas auklėtojo, kuris skatintų jo geruosius palinkimus ir šalintų bloguosius. Pirmoji auklėjimo pareiga, be abejo, tenka tėvams, kurie mūsų sąlygose dažnai abu turi dirbti fabrike ir yra priversti didesnę dienos dalį palikti savo vaikučius gatvės "mokyklai". Bet ir laisvesniems nuo darbo tėvams dažnai trūksta būtiniausių auklėjimo žinių, ir todėl jų darbą turi papildyti Bažnyčia, valstybė ir įvairios jaunimo organizacijos.

Viena iš tokių labiausiai paplitusių jaunimo organizacijų yra Skautų Brolija. Jos auklėjimo metodas yra išaugęs iš gilaus jaunuolio psichologijos pažinimo. Skautybė sustiprina ir papildo tai, ką tėvai dėl jau minėtų priežasčių dažnai savo mažiesiems duoti negali. Baden Powellis skautų vadovams pataria gerai pažinti sau pavestųjų jaunuolių gerąsias būdo savybes ir jas sąmoningai skatinti. Jo nuomone, viena iš pačių ryškiausių kiekvieno jaunuolio būdo ypatybių yra ištikimybė. Jaunuoliai paprastai yra vieni kitiems ištikimi draugai. Draugiškumo pareigą supranta kiekvienas jaunuolis. Skautybė stengiasi skatinti ir išugdyti ištikimą drau-

ntininkas.

Medžio raižinys.

MOTERŲ SKYRIUS

GIEDRA IR GYVENIMO DŽIAUGSMAS

Rašo J. KUNCAITIENĖ

Kalbėti apie gerą nuotaiką ir gyvenimo džiaugsmą šiandien, kada pasaulis taip beviltiškai juodas, atrodytų paradoksalu, o gal net — lengvabūdiška. O vis dėlto mums, moterims, šis klausimas turėtų rūpėti.

Gerai žinome, ir, per daug nesikeldamos į puikybę, turime pagrindo tvirtinti, kad mes žymiai galime prisidėti prie to, kad pasaulis kitiems bent *atrodytų* gražesnis ir malonesnis, negu jis tikrumoje yra.

Tiesa, dabartinis gyvenimas ištikrųjų baises: jame viešpatauja neapykanta, nelaimės, kančios. Ir mes jaučiamės bejėgės prieš daugelį ekonominių ir socialinių klausimų. Ne ką galime padaryti susidūrusios ir su daugeliu kitų sunkių gyvenimo problemų. O vienok yra sritis, kur mūsų galia yra didelė: tai kasdieninis pilkas gyvenimas šeimos ribose, darbovietėj, pažistamųjų rately ir tt. Niekas mums čia nesutrukdytų sukurti *savo* pasaulį: pasaulį meilės, grožio, švelnumo ir giedros. Sukūrusios jį savo širdyse, perkelkim į aplinką.

Mūsų nuotaika didele dalimi priklauso nuo mūsų pačių. O kadangi jos reikšmė mūsų aplinkai yra tikrai labai svarbi, ji turėtų būti

mūsų valios reguliuojama. Kaip dažnai dėl menkniekių mes tą gerą nuotaiką paaukojam, ir — “paleidusios nervus” nuodijam sau ir kitiems gyvenimą. Ar nejuokinga, kad kartais tokios smulkmenos, kaip pagadintas valgis, vaikų išdaigos, sutrukdytas pasimatymas ir daugybė kitų smulkmenų aptemdo šviesią nuotaiką? Jei pats gyvenimas mus skriaudžia, kodėl mes turėtume save skriausti ir leisti kentėti savo artimiesiems? Blogos nuotaikos šaltiniai kasdieniniame gyvenime yra neišsemiami. Be to, daug kas iš mūsų turi palinkimą *jiškoti* tų šaltinių, ir tai ne tiek pas save, kiek pas kitus. Kiek kartų arba vad. “pasipiktinimas” kitų ydomis (dažniausiai — tariamomis), tampa mūsų blogos nuotaikos priežastimi!

Atsimenu vieną moterį, kurios nepavydėtinos gyvenimo sąlygos man buvo žinomos ir kurią visad matydavau gerai nusiteikusia. Paklausta, kaip ji galinti turėti dar tiek jumoro, ji atsakė: “Myliu gyvenimą tokį, koks jis yra. Be to matau, kaip gera nuotaika užkrečia vyrą ir vaikus ir kaip jiems nuo to lengvėja gyvenimo našta”. Pagaliau, manau, kad ir atmetus visą altruizmą ir galvodamos tik apie save, visos turbūt sutiksim, kad lengviau eiti per gyvenimą su šypsena. O kurioms rūpi išorė (kuriai ji nerūpi?...), napamirškime, kad gera nuotaika ir šypsena yra daug reikšmingesnės priemonės grožiui ir jaunystei palaikyti, negu kosmetika...

Mes savo meilę ir jėgą turime perduoti savo artimiesiems, o ypač vaikams, kurių jaunos širdys, ištroškusios giedros ir šilimos, turbūt labiausiai yra to reikalingos. Ir yra didelio pagrindo manyti, jog kaip tik tame ir glūdi gražiausias, ir — dėkingiausias moters gyvenimo uždavinys.

★

Labdaros Draugijos narės su savo vadovybe vėliavos šventinimo proga Lietuvių Aušros Vartų parapijos bažnyčioje Avellanadoje.

★

ŽYDINČIOS NEMUNO PAKRANTĖS ŠAUKIA...

Prieš daugel metų, toli palikai tą kraštą, "kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka..." Jokiam šviesiam sapne nepasivaidens taip ryškūs ir gyvi tėvynės praeities vaizdai: jos upės ir miškai, kaimai ir miestai, kaip spalvotame ir garsiniame filme, kurį rodys J. Gilvyžio kino teatras "Vytis"

1949 m. lapkričio 6 d. 17 val.

Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellanedoje.

Užsimiršęs pilkają kasdienybę, per pora valandų matysi žydinčias Nemuno pakrantes ir girdėsi nerūpestingos savo jaunystės šauksmą iš saulėje skendinčių gimtinės sodų laukų ir pievų. Antai, pjovėjai pjauja žalią šieną, o tenai jaunimas prie prieklėčio groja harmonika ir dainuoja dainas, kurias kadaise tu pats dainavai. Aure, spindi tas pats mėlynas ežeras, kuriame jaunas tiek kartų maudeisi ir kurio pakrantėse tiek svajojai apie savo nežinomą ateitį... Vienas po kito stos prieš tave laisvosios Lietuvos miesteliai ir miestai ir šypsisis tau pražygiuojančios kariuomenės pulkai...

Todėl iš anksto pasiruošk ir būtinai ateik, nes Nemuno žydinčios pakrantės tave šaukia...

Pastaba: šį kartą po filmų bus šokiai ir veiks turtingas bufetas, kad būtų progos geriau atsikvėpti, pasikalbėti ir pasidžiaugti savųjų tarpe.

Viršuj: Laisvosios Lietuvos jaunimas
Nemuno pakrantėse prie Kauno.

✱

Apačioj: Lietuvaitė teviškės miške.

giškumą, kuriuo remiasi artimo meilė ir iš jos išplaukiančios kitos dorybės. Taip pat ir kitos gerosios jaunolių būdo ypatybės gali pasitarnauti auklėjime, tik reikia jas iš anksto gerai pažinti. Kartą vienos savaitės bėgyje ir įvairiose vietose Baden Powellui buvo pristatyti trys skautai, kurie anksčiau yra buvę nežmoniški padaužos ir valkatos. Tačiau jų vadovai pastebėjo juose kai kurių gerų būdo ypatybių ir, jas skatindami atitinkamu darbu, greitu laiku pasiekė tokių gražių vaisių, kad vėliau net tu jaunuolių tėvai stebėjosi ir pasidarė karšti skautybės rėmėjai.

Šiandien visame pasaulyje jau priskaitoma apie puspenkto milijono skautų, kurie jungiasi į vieną broliją po šūkiu DIEVUI, TEVYNEI ir ARTIMUI.

"Šienapiūtė" Rosariečiams

Lietuvių Tautinis Ansamblis su dideliu pasisekimu 2 kartus suvaidinęs G. Veličkos "Šienapiūtė" lietuvių salėje Avellanedoje, š. m. rugsėjo 10 d. gastroliaavo Rosario. Šitam žygiui buvo ruošta iš anksto, daug planuota, kol, pagaliau, išdrįsta leistis į didžią avantiūrą. Nes juk ne juokai buvo nugabent 40 žmonių vieneta į tolimą Rosario, kuris yra 300 km. atstume nuo Buenos Aires, o tuo tarpu Ansamblis, kaip naujai susikūręs padaras, piniginiiais ištekliais pasigirti negali. Tačiau dėka seniau atvažiavusių tautiečių, šis sapnas, suvaidint lietuvišką veikalą rosariečiams, virto tikrove. Išvykos kartinį akmenį padėjo Avellanedos industrialai Šulnis ir Geigas, sutikdami savo nauju sunkvežimiu nuvešt dekoracijas ir dalį ansamblio dalyvių. I Rosario išvyko ir pats p. Šulnis kartu dar nusiveždamas 4 dalyvius. Sunkvežimiu išvyko 20 vyrų, o kiti vyrai važiavo savo lėšomis. Sveikintinas yra visų ansamblių pasiaukojimas vykstant į Rosario vaidinti, nes kiekvienas iš jų turėjo atsisakyti nuo šeštadienio uždarbio ir gauti sutikimą iš savo darbovietės vieną dieną nedirbt. Mergaitės teko gabent traukiniu. Kelionės išlaidoms padengti vėl reikėjo šauktis senųjų lietuvių pagalbos. Čia dosnią ranką ištiesė kitas lietuvis industrialas — K. Deveikis, paaukodamas 100 pežų. Atsilankius dar pas Ešienę, Šliką, atsirado suma, įgalinusi padengti beveik visas kelionės išlaidas.

Rugsėjo 10 anksti rytą 40 entuziastų, vieni traukiniu, kiti sunkvežimiu, pasileido Rosario link. Vykusieji traukiniu jau po 4,5 val. pasiekė kelionės tikslą, o važiavusieji sunkvežimiu tik po 8 val. vargingos kelionės, dulkėti ir sunkvežimio iškratyti, pasiekė Rosario. Atvykus nebuvo kada ilsėtis, ansambliciai lyg skruzdės kibo į darbą, reikėjo pakabinti dekoracijas, įrengti sceną, grimuotis. Laikas bėga greit ir jau čia pat 21 val., kada turi prasidėti spektaklis. Visi laukiam su nekantrumu, kiek žiūrovų atsilankys. Buvo vaidinama salėje kurioje telpa apie 300 kėdžių.

Vyčių Žodis

Vyčių agapė

Vyčių organizacija ugdo savo narių religinį bei tautinį susipratimą, lavina fizines ir moralines jėgas. Mėgdami sportą, jie neužleidžia ir savo moralinių—religinių pareigų. Kadangi religinių pareigų centre yra šv. Komunija, vyčiai stengiasi jos reikšmę pabrėžti ir išoriniai. Taip pvz. 1947 m. lapkričio 23 d. po bendrųjų šv. mišių ir šv. Komunjijos mūsų vyčiai nusifotografavo, o 17 val. suruošė bendrą bičiulišką užkandį, panašų į pirmųjų krikščionių agapę (meilės puotą) su momentu pritaikintomis dvasios vadų kalbomis ir pavyzdingais žaidimais. Tų pačių metų gruodžio 28 d. buvo nutarta susaukti pirmąjį nepaprastą visuotinį narių susirinkimą revizijai ir naujos valdybos rinkimams pravesti.

Prieš spektaklį jos visos prisipildė lietuviais ir reikėjo ieškoti dar papildomų kėdžių. Prieš vaidinimą žodį tarė rosariečių vardu p. Stasevičius, pasveikindams Ansamblį. Po to kalbėjo kun. Dr. Černiauskas ir režisierius Petravičius. Prasiskleidžia uždanga ir vaidinimas prasideda. Pirmoji "Šienapiūtės" dalis buvo gal kiek sutikta santūriau, bet užtat antroji dalis, kur jaunimas tautiškais rūbais šoka tautinius šokių, buvo pertraukiama nuolatiniais plojimais. Ypač šiltai buvo sutiktas vyrų ir miršus choras, vadovaujamas A. Stasiulio. Publika šaukė "bis" ir norėjo daugiau išgirst. Buvo girdėtis kalbant, kaip gaila, kad pasibaigė, būtų galima iki rytojaus klausyt. Spektaklyje buvo ir keletas argentinų inteligentų, kuriems veikalas ypatingai patiko ir ypač jie negalėjo atsistebėti lietuvių organizuotumu, kad tiek daug žmonių galėtų atvykti taip tolimą kelią. Po vaidinimo rosariečiai ansamblio dalyvius išsivedžiojo nakvynės. Daugelis skundėsi, kad nebebuvo ko apnakvydinti, norinčių duoti nakvynės buvo daugiau, negu artistų. Visi ansambliciai labai patenkinti savo nakvyne ir šeiminkų svetingumu.

Rytojaus dieną Saladillo parapijos bažnyčioje lietuviams buvo atlaikytos iškilmingos pmaalodos, laike kurių pirmą kartą čia sklido "Pulkim ant kelių" ir kitos giesmės. Po pamaldų klebonijos kieme įvyko "asado" (avienos kepsnys), kurio metu per garsiakalbį skrido lietuviškos akordeono melodijos ir dainos. Paviešėjus su skaudančia širdim tariamas vaišingiesiems rosariečiams sudiev ir vykstama atgal. Šis "Šienapiūtės" spektaklis buvo didelis bandymas tiek buenos airiečiams, tiek rosariečiams, tačiau jį abi pusės atlaikė gerai. Ansamblis rosariečių neapvylė, o rosariečiai pavyzdingai išnešė ant savo pečių organizacinį darbą. Daugiausia iš rosariečių pasidaravo A. Švarlys, Vajėga, Stasevičius, Liutkevičius, Seniūnas, Palaikis ir kiti. Norime tikėti, kad "Šienapiūtės" proga užsimezges gražus tautinio bendradarbiavimo ryšys taip greit nuntruks, bet dar labiau vienus su kitais suartins bendrajam darbe.

A. L.

Ką aš mačiau Lietuvoje

Spausdiname vienos lietuvės, išvykusios iš Lietuvos dar 1948 m. sausio 31 d. pareiškimo ištraukas. Praleidžiame jos pavardę ir jos minimų vietovių bei asmenų vardus, kad nesudarytume progų kabintis prie žmonių, jeigu šios žinios pakliūtų į nereikiamas rankas. Pasakojamos žinios maždaug sutaria sužiniom iš kitų šaltinių. E.

Aš, Joana T, 1941 m. kovo 5 d. repatrijavau iš Lietuvos, V. apskr., P. valsč., D. km., į Vokietiją. Iš Vokietijos grįžau į Lietuvą 1942 m. rugpiūčio mėn, 1944 m. rugpiūčio 2 d., bolševikams artinantis prie mano gyv. vietos, vėl pabėgau Vokietijon. Gyvenau Rytprusiuose. Užėmus Rytprusius, buvau gražinta Lietuvon ir paskirta dirbti durpyne. Gyvenau V. apskr., K. valsč., T. km. pas P., Rytprusiuose, S. mieste, turėjau gerą pažįstamą latvj, kuris ten buvo vienos siuvyklos vedėjas. Tas latvis išreikalavo mane iš Lietuvos į S. dirbti jo vedamoje siuvykloje. K. milicija nam išdavė už 600 rublių užsienio pasą. Bedarbdama siuvykloje gavau leidimą su vokiečių transportu vykti Vokietijon, Karaliaučiuje buvo kontrolė ir mane, kaip turinčią lietuvišką pasą, sulaukė. Tuomet penkins mėnesius teko dirbti vienoje Karaliaučiaus ligoninėje. Būdama karaliaučiuje sunaikinau visus savo senuosius asmeninius dokumentus ir už 3000 rublių nusipirkau iš rusų leidimą važiuoti su vokiečių transportu Vokietijon. Su minėtu transportu važiauvau iš Karaliaučiaus per Lenkiją. Transporto maršrutas buvo: iš Karaliaučiaus per Lenkiją į Dessau, kur buvau stovykloje. 1948 m. spalio mėn. 20 d. iš Dessau stovyklos kartu su vokiečiais išvežė prie anglų zonos sienos, ir norėjo visus palikti rusų zonoje darbams. Bumenbergo geležinkelio stotyje, rusų zonoje, mus visus rusų palydovai 12 val. nakties paliko stotyje vienus, be sargybos. Atvažiavo keleivinis rusų traukinys su kelevlais, aš, nusipirkusi stotyje bilietą (leidimo pirkti bilietui nereikėjo), slapta įsėdau į traukinį. Kadangi aš gerai kalbėjau vokiškai, tai rusai nesuprato, kad aš esu iš rusų zonos ne vokiečių. Atvažiavusi prie anglų zonos sienos ties Braunschweigu, perėjau sieną su rusų sargybinio žinia. Daug žmonių ėjo su leidimais ir pasais; aš įsiterpiau į tą žmonių minią su leidimais ir pasais ir sargybinis perleido mane per sieną, mano laimei su visu mano mažu bagažu. 1948 m. spalio mėn. 23 d. buvau jau anglų zonoje.

GYVENTOJŲ EKONOMINĖ PADĖTIS LIETUVOJE labai sunki. Kas turi per 20 ha žemės, laikomi buožėm, iš jų atimama visa žemė su visais gyvuliais ir visu inventorium ir atiduodama kolchozams. Žemė stovi nedarbama. Ūkininkus sumuša ir išveža į Sibirą. Partijos žmonės, komunistai, komjaunuoliai — ūkininkai, paliekami gyventi savo ūkiuose. Ūkininkai, kurie nenori būti komunistais, palieka savo ūkius ir bėga į kitas Lietuvos vietas, kur jų nepažįsta. Tokį patarimą ūkininkam

bėgti į kitas nepažįstamas vietas kartais duoda rusų kariškiai.

Pyliavas reikia duoti dideles, iš komunistų jokios paramos negaunama. Dieną ir naktį landžioja pas ūkininkus milicininkai ir visokios komunistų gaujos, ieškodamos priekabių ir reikalaujamos maisto. Ūkininkai varomi į kolchozus, daug ūkininkų pabėga į kitas Lietuvos vietas, dirba kartu su repatrijantais, su prasikaltusiais rusais civiliais žmonėm, vokiečių belaisviais ir čigonais plytinėse ir durpynuose. Aplinkinių gyventojų nuotaikos labai liūdnos. Visi laukia karo, permainos. Visi kalėjo, kad 1946-1947 m. tikrai bus karas.

Kolchozai yra įsteigti šiose vietose: "Raudondvario" kolchozas paliai Virbalio miestą. Puodžiųno ūkyje Pajevonio valsč., Eglupkių kolchozas Drazdžio ūkyje. Prie Vilkaviškio ir Pilviškių yra daugiau kolchozų.

RUSŲ KARIUOMENĖS LIETUVOJE YRA NEDAUG. Kariuomenė laikoma miestuose, kareivinėse, kaimuose kariuomenės nėra. Rytprūsiose yra labai daug rusų kariuomenės. Lietuviai kareiviai drauge su rusų kareiviais laikomi kariuomenėje Stalupėnuose ir Karaliaučiuje.

Ar rusai Lietuvoje daro pasiruošimus karui, nepastebėjau. Kur buvo padaryti 1941 m. bunkeriai, tai išardyti ir sunaikinti. Rytprūsiose, Karaliaučiuje, rusai daro pasiruošimus karui ir civilių gyventojų prie tų vietų neprileidžia.

1945 m. SIBIRAN BUVO IŠVEŽTA NEDAUG repatriantų ir nerepatiantų. 1946 m. Sibirane buvo vežama. Metus laiko buvo ramu. 1947 m. lapkričio mėn. buvo vežami Sibirane stambesnieji ūkininkai ir grįžusieji iš Vokietijos Lietuvon tremtiniai. Sugrįžusius iš Vokietijos tremtinius uždaro kalėjime. Vienus paleidžia iš kalėjimo, o kitus ne. 1948 m. kovo mėn. išvežė Sibirane iš mano apylinkės 12 šeimų.

TARDANT IR MUŠANT mirė P. tėvas ir sūnus. A. du V. ir K. visi iš K. km. K. valsč. Cimermanas iš Vištyčio man pasakojo, kad tardant jam atmušė širdį, ir jis už poros dienų po mūsų pasikalbėjimo mirė. Cimermanas, Aleksandras, buvęs viršaitis, po tardymo kalėjime mirė, o jo brolis seniūnas po tarymo už dviejų dienų mirė namuose.

1947 ir 1948 metais, gyvendama K. prie kalėjimo girdėdavau naktim tardomus mušant ir baisų žmonių riksmą. Vieną kartą per savaitę kaliniams leidžiama pristatyti maistą. Dėl pyliavų neatidavimo daug žmonių sėdi kalėjimuose. Tenka sėdėti metus ir daugiau be teismo. Per tą laiką suimtajam privaloma vežti maistą iš namų, nes kalėjimas tokiem maisto neduoda.

UŽDARBIAI IR KAINOS. Plytinėje uždirbama mėnesiui 220 rublių, komunistam įstaigose moka žymiai daugiau.

1 kg lašinių — 60 rub., 1 kg sviesto — 60 rub.,

VISAME PASAULYJE

RUSIJOJ SPROGO ATOMINĖ BOMBA

Rugsėjo 23 d. prez. Trumanas ministrų kabineto posėdyje oficialiai paskelbė sensacingą žinią, kad paskutinių savaičių bėgyje Sovietų Rusijoje įvyko atominis sproginimas. Tuo pačiu metu panašaus turinio komunikatus paskelbė Didžioji Britanija ir Kanada. Rugsėjo 24 d. jau ir Rusijos oficialioji spauda ir radijas patvirtino šią žinią nurodydama, kad jau 1947 m. Molotovas pareiškė, jog Rusija turinti atominės bombos paslaptį.

Šito sensacingo įvykio įtakoje J. A. Valstybės Didžioji Britanija ir Kanada tuojau atnaujino 1946 m. rutrūkusį glaudų bendradarbiavimą atominės energijos srityje. Šitų šalių atominės fizikos specialistai nuolat posėdžiauja Washingtone, Chicago-

je ir nežinomoje Anglijos vietoje. Atominės bombos šešėlyje rugsėjo 25 d., praėjo jungtiniai Anglijos, J. A. Valstybių, Olandijos, Prancūzijos ir Belgijos oro pajėgų manevrai virš Anglijos miestų. Nuolatinės žinios apie Sovietų Rusijos ir jos satelitų kariuomenės mobilizavimą ir jos koncentravimą Persijos, Turkijos ir Jugoslavijos pasieniuose dar labiau įkaitino šaltąjį karą.

GINKLAI ATLANTO PAKTUI

Rugsėjo 22 d. J.A.V. senatas priėmė įstatymo projektą, suteikiantį 1.314.000.000 dolerių Atlanto pakto pasirašiusiems Vakarų Europos valstybėms ginklams išigyti. Šitą sumą reklamai paskirstyti ir jos naudojimą prižiūrėti paskirtas buvęs J. A. Valstybių ambasadorius Buenos Airese J. Bruce.

1 kg duonos — 3 rub., 1 kiaušinis — 2 rub., 1/2 centnerio paršelis — 300—400 rub.

GELEŽINKELIAIS IR AUTOBUSAIS VAŽINĖJIMAS NELAISVAS, reikia turėti leidimą iš komunistų įstaigų. Žmonės bando važinėti ir be leidimų. Kai kontroliuojant sugauna, uždaro į kalėjimą ir tardo. Ant geležinkelio bėgių pastebima daug lavonų. Aš savo akimis mačiau, kaip plėšikų gauja traukiniui einant bėgiojo viršum vagonų, lindo į vagonus, ir apiplėšinėjo važiuojančius keleivius. Keleiviai apiplėšiami traukiniuose dažniausiai nakties metu. Apiplėštus keleivius išmeta iš einančio traukinio. Šitokių atsitikimų laikraščiai neskelbia.

DAUG ŽMONIŲ BANDE BĖGTI Į LENKIJĄ. Lenkai sugavę bėgančius išduoda rusams. Tų žmonių, kurie bėgo per Lenkijos miškus ir buvo pagauti, daugiau niekas nematė. Dabar perbėgimo vietos yra labai saugojamos. Vieną kartą lenkai komunistai pagavo bėgant per miškus grupę iš 70 žmonių ir išdavė rusam.

IŠ SIBIRO YRA GRĮZUSIŲ ŽMONIŲ. Grįžo notaras C. ir gyvena Lietuvoje nežinomoje vietoje, kur jo niekas nepažįsta. Tai man pasakojo jo sesuo, kuri gyvena A. km., P. valsč. Jo brolis, grįžęs iš Vokietijos, einant traukiniui per Lietuvą, iš traukinio iššoko ir kur jis gyvena niekas nežino.

Sibire yra daug ištremtų, gyvenančių ne stovyklose, bet laisvai. Jie dirba miškuose arba prie žvejybos. Miškuose gyvena palapinėse, be sargybos priežiūros. Ištremtųjų gyvenamoji vietovė apie 100 km aplinkui yra apsupta ar tai vandens, ar tai pelkėm, ar tai bruzgnais, ir nėra kaip iš ten nei išeiti, nei išvažiuoti. Maistą pristato lėktuvais, arba padaro laikiną medžio — lentų kelią. Notaras C. iš darbo vietės už brangią kainą išsipirkęs leidimą, išvažiavo oficialiai. Važiuodamas per Rusiją, jis dirbdavo geležinkelių stotyse prie vagonų pakrovimo ir iškrovimo — ir tuo būdu užsidirbdamas pinigų važiavo pirmyn, kol pasiekė Vilnių. Iš Vilniaus pės-

čias atėjęs į Kauną. Sibire, toje vietoje, iš kur grįžo notaras C, daug žmonių miršta dėl nepakeliamo vargo ir kančių. Jo visa šeima Sibire išmirusi, buvęs likęs tik vienas sūnus 15 metų amžiaus. Jis turėjęs gerą draugą rusą lakūną, kuris jį, metus dar prieš išvykstant tėvui iš Sibiro, lėktuvu atskraidinęs į Vilnių, ir ten jį paleidęs.

Juozas, iš R. km., V. valsč., pabėgo iš Sibiro vežamas į ligoninę. Grįžo Lietuvon ir gyvena ne namie. Apie Rusiją ir Sibirą jis nieko nepasakoja, sako: "Kai tave išvėš Sibiran, tai ir pamatysi Sibiro gyvenimą!"

Prie geležinkelio stočių gyventojai verčiasi pardavinėdami pravažiuojantiems rusam keleiviam maisto produktus, kaip pieną, kugelius iš bulvių, duoną ir kit.

Vietoj išvežtų lietuvių daktarų atvežti rusai. Kai muose, tačiau kol kas vis dar yra daugiausia lietuvių daktarai.

Kalėjimuose yra daug kunigų. Lankelių parapijos visi kunigai ir bažnytinis personalas pasodinti į kalėjimą dėl užėjusių klebonijon partizanų. Pajevonyse ir Kybartuose kunigų dar yra

RADIO LIETUVOJE LEIDŽIAMA LAIKYTI TIK KOMUNISTAM. Gavusieji laiškus iš tremtinių DP tardomi ir dažnai patenka į kalėjimą. Iš Amerikos laišakai ir siuntiniai taip pat ateina. Vienam lietuviui buvo atėjęs iš Amerikos 30 svarų drabužių siuntinys. Siuntiniui išpirkti reikėjo sumokėti 2.800 rublių. Siuntinį gražino atgal Amerikon. . . C., lenkas, jo žmona lietuvė, buvo laikomi ūkininkais buožem. C. buvo vežamas Sibiran, jo žmonos brolis yra Vilniuje aukštasis pareigūnas, tai jis išpirko sesrys vyrą jau vežamą Sibiran 1000 km už Maskvos. Išsipirkęs C. pabėgo iš Rusijos ir gyvena savo ūkyje.

Lietuvaitės, kurios išteka už rusų ir su rusais išvažiuoja, apiplėštos ir pamestos grįžta namo.

NAUJI PLANAI TOLIMUOSIUOSE RYTUOSE

Kinijos komunistai visais frontais sparčiai žengia pirmyn. Senojoje Kinijos sostinėje Peipinge jie jau paskelbė savo laikiną liaudies vyriausybę, kurios tikslas yra suvienyti visą Kiniją po raudonąja vėliava. Laukdami neabejotino Čiangkaišeko valdžios galo, J. A. Valstybių ir Didžiosios Britanijos karo vadai tuo tarpu išbraukia Kiniją iš savo planų ir ruošia naują gynybos liniją Tolimuosiuose Rytuose. Šitoji linija turinti eiti nuo Aliaskos per Japoniją, Formozos salą ir Filipinų salas į Australiją. Būdami nepalyginamai galingesni jūrose, jie tikisi kiekvienu atvejū galėsią šitą liniją lengvai apginti. Sudarant taikos sutartį su Japonija, numatoma palikti joje svarbias oro ir laivyno pajėgų bazes ir stipriai įsitvirtinti Formozoje. Iš Formozos salos ilgųjų distancijų bombonešiais jie lengvai galėtų sunaikinti Kinijos karinę pramonę ir paraližuoti labai retą geležinkelių ir upių susisiekimo tinklą. Klausimas tik, kaip šitoms biznio tautoms eitūsi, netekus mlžinišku Kinijos ir visos Azijos rinkų?

JUNGTINIŲ TAUTŲ SUVAŽIAVIMAS

Rugsėjo 20 d. Flushing Meadows'e prie New Yorko įvyko 4-asis Jungtinių Tautų visuotinis suvažiavimas. Suvažiavimo pirmininkas Sukaktas Filipinų atstovas C. Rómulo. Pirmą kartą Jugoslavijos atstovas nebalsavo už sovietų bloką. Iš įdomesnių kalbų pažymėtina A. Višinskio kalba, pasakyta rugsėjo 23 d, keliomis valandomis po to, kai prez. Trumanas paskelbė sensacinę žinią apie atominį sprogimą Sovietų Rusijoje. A. Višinskis iškoneveikė Atlanto pakta, Marshallo planą, kapitalistinius karo kurstytojus ir pasiūlė sudaryti penkių didžiųjų (J. A. Valstybių, Rusijos, Anglijos, Prancūzijos ir Kinijos) taikos pakta. Anglijos ir J. A. Valstybių delegatai tūčiau sukritikavo Višinskio pasiūlymą kaip seną propagandos gudrybę, nes žodžiais skelbdami nusi-ginklavimą ir taiką, darbais paskubomis ruošiasi karui, masiniai gamindami ginklus ir mobilizuodami kelis kartus didesnę kariuomenę už visų vakariečių kartu. Be ginčų ir propagandinių triukų nieko rimtesnio iš šito J. T. suvažiavimo nelaukiama.

TRAGIKOMEDIJA BUDAPEŠTE

Rugsėjo 24 d. Vengrijos sostinėje Budapešte buvo paskelbtas mirties sprendimas buvusiam Vengrijos užsienių reikalų ministrui ir aukštam komunistų partijos pareigūnui Laszko Rajk. Šešias dienas trukusiame teisme Laszko Rajk su kitais 7 kaltinamaisiais ištisomis valandomis pasakojo savo nėjtikimus nusikaltimus su visomis smulkmenomis. Pobrėžė, kad per 18 metų buvo trockininkas, aklas maršalo Tito ir vakarų kapitalistų įrankis, norėjęs nuversti valdžią, paskandinti Vengrijos tautą civilinio karo kraujuose ir t. t. Išklausęs mirties sprendimo, ramiai prieš mikrofono ir pareiškė: "Sprendimas yra teisingas". Teismas vakariečiams padarė įspūdį, kad kaltinamieji įvairiais kankinimais ir nuodais taip buvo paveikti, kad prašyte prašė mirties kaip vienintelio išsigelbėjimo nuo kančių, kurios baigiasi pamišimu ir lėtu merdėjimu.

dimas yra teisingas". Teismas vakariečiams padarė įspūdį, kad kaltinamieji įvairiais kankinimais ir nuodais taip buvo paveikti, kad prašyte prašė mirties kaip vienintelio išsigelbėjimo nuo kančių, kurios baigiasi pamišimu ir lėtu merdėjimu.

KATAKOMBOS ANAPUS GELEZINĖS UŽDANGOS

Neseniai Rumunijoje buvo panaikinti visi vienuolynai. Čekoslovakijoje suimta virš 200 kunigų, o likusieji registruojami į tris kategorijas: 1. progresyvūs kunigai, kurie pritaria komunizmui, 2. neapsisprendę kunigai ir 3. aiškiai nusistatę prieš komunizmą reakcionieriai. Paskutinės žinios apie padėtį Pabaltijo tautose, ypačiai Lietuvoje, kelia didžiausio nerimo. Tokio žiauraus ir visuotinio religijos persekiojimo istorija nežino.

NUVERTINTAS SVARAS

Sprogusios bombos įspūdį padarė netikėta žinia, kad nuo rugsėjo 17 d. Didžioji Britanija nuvertina savo svarą net 30%. Iki tolei vienas D, Britanijos svaras kainavo 4 J. A. Valstybių dolerius ir 3 centus,, o dabar kainuoja tik 2 dolerius ir 80 centų. Toks žymus D. Britanijos pinigų nuvertinimas skaudžiai atsiliepė į viso pasaulio finansus. Gelbėdamas savo užsienių prekybą, jau 26 valstybės, jų tarpe net Sovietų Rusija, Čekoslovakija, Lenkija, Jugoslavija ir Izraelis atitinkamai nuvertino savo valutas. Laukiama, kad svoro nuvertinimas atsilieps ir neseniai ratifikuotai Argentinos — D. Britanijos prekybos sutarčiai ir prisidės prie Argentinos bei Urugvajaus pezo nuvertinimo.

SUGRIAUTOS ILIUZIJOS

Suvedant praėjusio mėnesio tarptautinės padėties balansą tenka pastebėti, kad pragaistingosios iliuzijos, kurios Jaltaje ir Teherane pardavė rytų ir vidurio Europą su Kinija Sovietų Rusijai, pamažu nyksta. Vakarų pasaulis ir ypač J. A. Valstybės pamatė, kad ne tik jokios taikos sutartys, bet nė atominė bomba neapgins nuo komunizmo, kaip Magino linija neapgynė Prancūzijos nuo nacizmo antplūdžio. J. A. Valstybių visuomenė vis dar manė galinti ramiai miegoti atominės bombos pavėsyje. Jos didžiausias rūpestis buvo išsaugoti atominės bombos paslaptį, nes negalėjo sau įsivaizduoti, kad be tos paslapties išvogimo likusis pasaulis sugebėtų pasigaminti panašų ginklą. Šiai iliuzijai staiga sugriuvus, J. A. Valstybės tiek susirūpino savo saugumu, kad Kongreso atstovas Tankin net pareikalavęs perkelti sostinę į Kentucky kalnus, o senatorius Wiley pasiūlęs J. A. Valstybių karo vadams persikelti į požemines tvirtoves. Šitas pražūtingų iliuzijų griuvimas (jeigu tik neatsiras naujų!) paruoš kelią tikrajam pasaulio saugumui, vedančiam per komunizmo vidiinį ir išorinį sunaikinimą į pavergtųjų — ir mūsų Tėvynės — išlaisvinimą.

Augustinas Ališauskas į Kanadą

Rugsėjo 20 d. išskrido į Kanadą žymus Argentinos kolonijos kultūrininkas Augustinas Ališauskas. Gimęs 1907 m. spalio 28 d. Brazgių km., Ukmergės apskr., baigė Ukmergės gimnaziją ir mokytojų kursus. Kelis metus mokytojavo pradžios mokyklose, įstojo į Karo Mokyklą, kurią baigęs kaip karininkas auklėjo karinę prievolę atliekantį Lietuvos jaunimą. Vėliau buvo Karo Mokyklos lektoriumi iki raudonosios okupacijos. Laimingai išvengė Sibiro, kelis metus ėjo pradžios mokyklų inspektoriaus pareigas. Kaip tremtinys 1948 m. spalio 3 d. savo brolių buvo atskiviestas į Argentina, kur tuojau įsijungė į lietuvišką kolonijos darbą, ruošdamas įvairius parengimus, vaidindamas, režisuodamas suaugusiems ir vaikams, įscenizuodamas lietuviškas liaudies dainas ir mokydamas mažuosius tautinių šokių. Be to dainavo šv. Cecilijos ir Tautinio Ansamblio choruose. Savo malonių būdu užkariavo se-

nųjų ir naujųjų ateivių širdis. Todėl nenuostabu, kad su juo visiems buvo sunku skirtis, ypačiai jo broliams Andriui, Juozui ir Kaziu, kurie drauge su pusbrolių Antano ir Petro Šantarų šeimomis suruošė gražias išleistuves gausių bičiulių būryje Lietuvių Salės svetainėje. Sekančią rugsėjo 18 d. su juo iškilmingai atsisveikino šv. Cecilijos choras, dalyvaujant choro vedėjui V. Rymavičiui ir Radio valandėlės vedėjui Z. Juknevičiui. Galop rugsėjo 19 d. buvo paskutinis atsisveikinimas gerb. Onos ir Pauliaus Mainonių namuose.

Linkime, kad Kanadoje, sukūręs lamingą šeimą su savo sužadėtine Stase Lelyte, toliau dirbtų tą patį lietuvišką darbą ir neužmirštų mūsų kolonijos ir jos žurnalo "LAIKO".

P. G.

Dr. J. Prunskis Argentinoje

Buvusis "XX Amžiaus" redaktorius Lietuvoje ir dabartinis dienraščio "DRAUGAS" red. J. A. Valstybėse, Dr. J. Prunskis rugpjūčio 25 d. atskrido į Buenos Aires. Moron aerodrome jį pasitiko spaudos darbuotojų ir rėmėjų būrelis, atvykę pp. Emilijos Čekanauskienės, inž. Joną Čekanausko ir Vlado Urbiečio mašinomis (žiūr. foto). Tie patys lietuviškai spaudai taip palankūs industrijalai svečių pakartotinai pavežėjo po plačias Bs. Aires apylinkes ir žymesnes vietas bei muziejus (La Platoje) ir suruošė jam net keletą jaukių priėmimų artimųjų bičiulių tarpe. Spalio 2 d. po liet. pamaldų svečių sveikino šv. Cecilijos choras ir vietos veikėjai. Spalio 4 d. Ponios Emilijos Čekanauskienės ir p. Kaz. Deveikio mašinomis buvo aplankyta Lujano Dievo Motinos šventovė su muziejais, o tos pačios dienos vakare įvyko gražios išleistuvės gerb. Kaz. Deveikio namuose. Pagaliau spalio 5 d. Ponios Emilijos Čekanauskienės ir p. K. Deveikio mašinomis svečias buvo palydėtas į Moron aerodromą, kur jį išlydėjo, be jau minėtos p. E. Čekanauskienės ir pp. Konstancijos ir Kaz. Deveikių, p. Katalina Čekanauskienė, "LAIKO" atstovas Dr. A. Laucis, p. Raimundas Taraška ir kunigai A. Milius, Pr. Garšva ir K. Čekanauskas.

L. K.

★

Dr. J. Prunskio sutikimas Moron aerodrome Buenos Airese š. m. rugpjūčio 25 d. Iš kairės į dešinę: Dr. A. Zotovas, Vl. Urbietis, K. Čekanauskienė, kun. Dr. A. Milius, kun. Dr. J. Prunskis, kun. A. Grauslys, E. Čekanauskienė, J. Kučinskas, P. Kučinskienė, E. Urbietienė, kun. P. Brazys M.I.C., inž. J. Čekanauskas, V. Lesniauskas, R. Taraška ir kun. K. Černiauskas M.I.C.

★

VENECUELOS LIETUVIAI

ĮSTEIGTA VENECUELOS LIETUVIŲ SĄJUNGA

Vidaus reikalų ministerijai davus leidimą ir patvirtinus įstatų projektą, rugpiūčio mėn. 21 d. susirinko Valencijon 28 visų Venecuelos lietuviškų kolonijų išrinktieji atstovai į Steig. Lietuvių Sąjungos Suvažiavimą.

Suvažiavimas buvo pradėtas pamaldomis, kurias laikė kolonijos kapelionas kun. Ant. Sabaliauskas. Po pamaldų atstovai susitarkė vietinės Saleziečių kolegijos patalpose.

Suvažiavimą atidaręs laik. komiteto pirm. P. Tumėnas nušvietė visas padėtas pastangas oficialaus leidimo sąjungos veikimui gauti ir padarytus pirmuosius organizacinius žygius. Be jo, prie sąjungos įsteigimo daug prisidėjo Bieliūnas ir Stanevičius. O leidimo gavime lemiamą vaidmenį suvaidino kun. Ant. Sabaliauskas, daug kartų varstęs ministerijos duris, kad paskubinus reikalo išsprendimą.

Kaip sąjungos įstatai numato, ji apims visą kolonijos tautinį-kultūrinį gyvenimą ir jungs visus lietuvius vienon bendron šeimon. Savišalpos ir švietimo darbai numatomi greitai laiku taip pat pradėti vykdyti.

Centro valdybon išrinkti kun. A. Sabaliauskas, Bieliūnas, Nausėdas, Venckus ir Kukanauza. Revizijos komisija sudaryta iš Baliutavičiaus, Vabalo ir Tumėno. Garbės teismas suformuotas iš Indrašūnienės, Diržio ir Sidaravičiaus.

Išrinktus valdomuosius organus ir nustačius nario bei įstojamąjį mokestį, dar buvo pasidalinta mintimis, liečiančiomis organizacinį darbą. Po to atstovai turėjo jaukias vaišes Madrid valgykloje, kurių metų skambėjo sutartinės ir vyravo darni lietuviška nuotaika.

Šiuo metu Liet. Sąjunga jau turi savo skyrius Caracase, Valencijoje, Barquisimete, Maracaibe ir Maracaye. Tikimasi, kad greitai laiku ji apims visus jau beveik 2000 bendruomenę sudarančius lietuviškuosius ateivius.

J. K.

RUGSĖJO 8 MINĖJIMAS IR KUN. DR. PRUNSKIUI PAGERBTI PRIĖMIMAS

Maracay, Venecuela. Š. m. rugsėjo 8 Maracayo lietuviai sugūžėjo į gražiausią Venecuelos valstybinį reprezentacinį viešbutį "Jardin" Tautos šventės paminėjimui ir pirmosios kregždės-svečio, lankančio vietos lietuviškas kolonijas, Čikagos "Draugo" vyr. r. daktoriaus kun. dr. J. Prunskio pagerbiamajam priėmimui.

Liuksusinio viešbučio-restorano svetainėje matėsi virš 50 lietuvių — Maracayiečių ir svečių iš Valencijos, Caracaso.

Minėjimą atidarė vietos Liet. Sąjungos skyriaus pirm. būn. Venckus, pasakydamas dienai pritaikytą žodį ir pasveikindamas gerb. svetj. Kalbėjo taip pas ir Caracaso bei Valencijos atstovai. Barquisimeto kolonija atsiuntė raštu sveikinimą.

Maracayo jaunosios šokėjos ir iš kairės dešinėn: Ponia Bieliauskienė, kun. dr. J. Prunskis ir Venecuelos lietuvių kolonijos kapelionas kun. A. Sabaliauskas.

Pasibaigus kalboms ir sveikinimams, Dr. Prunskiu buvo įteikta Venecuelos lietuvių vardu graži dovana — medžio raižinys su Aušros Vartų šv. Panelės paveikslu. Atsakydamas į sveikinimus ir dėkodamas už nuoširdų priėmimą, kun. Prunskis tarė kelius jaudinančius žodžius, išreikšdamas pasigėrėjimą Venecuelos lietuvių organizuotumu bei susiklausymu ir linkėdamas energingai eiti ir toliau vienybės keliu, nepamirštant Tėvynės ir lietuviškų tradicijų.

Po to sekė vykusį meninė dalis. Ponia Bieliauskienės pastangomis paruoštos kolonijos jaunosios lietuvaitys — Bielauskaitė, Surošaitė, Grosaitė, Valušytė ir Ignatavičiūtė atliko plastinius inscenizacijos šokius: "Virš jūrų marių", "Laivelis" ir "Snaižės". Sesučių Danguolės ir Audronės Surošaičių duetas savo jaunučiais skambiais balseliais padainavo "Ar prisimeni namelį", "Giedu dainelę" ir "Plaukia Nemunėlis". Neatsiliko ir deklamatorės — Ramutė Gineikaitė ir O. Bielauskaitė, padeklamavusios patriotinių eilėraščių. Ypač už širdies stveriančiai nuskambėjo mergaičių chorėlio atliktos dvi dainelės: "Lietuva, Motinėle" ir "Ten, kur žaidžia Nemunėlis".

Neatsiliko nuo jaunųjų ir kiti susirinkusieji. Prie gausiai apkrauto vaišių stalo be perstojo aidėjo lietuviškos sutartinės ir mezgėsi šnekos.

Kun. dr. Prunskis, atsisveikinęs su Venecuelos lietuviais, kurie, pasak jo, paderiai ekonomiškai ir kultūriniai susitvarę, rugsėjo 9 d. per Caracasa — iš Maiquetijos aerodromo išskrido Trinidadan, iš kur pasuko Brazilijon, kur praleis net 11 dienų. Vėliau aplankys Argentinos, Urugvajaus ir kitas Pietų Amerikos lietuviškas kolonijas.

J. K.

GRAŽIAI PAMINEJO TAUTOS DIENĄ

Caracaso lietuviai rugsėjo mėn. 4 d., sekmadienį, susibūrė Tautos šventės — Rugsėjo 8 paminėjimui. Saleziečių bažnytelėje didingai aidėjo lietuviškos giesmės, lyg kokios liudininkės, kad lietuvis yra

K R O N I K A

BUENOS AIRES — AVELLANEDA

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

prisirišęs prie savo tėvų tikėjimo, papročių, juos palaiko ir ugdo savyje. Daugumos besimeldžiančiųjų veidai apsirasojo ašaromis, kai kun. Sabaliauskas po Evangelijos vietoj pamokslo pradėjo skaityti gautas paskutines žinias apie naujus trėmimus Lietuvoje.

Minėjimo programą sudarė kalbos, deklamacijos ir lietuviškos sutartinės. Jaudinantį žodį tarė vietos Liet. Sąjungos skyriaus pirmininkas Nausėdas, ragindamas nepamiršti Gimtosios Žemės ir tarpinti savyje lietuviškumo-katalikybės idealus, nes tik jie padės sulaukti Tautos Prisikėlimo. Vykusiai padeklamavo kelius patriotinius eilėraščius kolonijos atžalynas — Malskytė, Kuzavinis, Korsakas ir kt. Pabaigoje iš visų krūtinų išsiveržė "Lietuva brangi, mano tėvyne", "Leiskit į tėvyne", "Ant kalno mūrai" ir kitos sutartinės, kurios visiems priminė tolimą, gimtąjį kraštą, kuriam meilės iš lietuvių širdies niekas nepajėgia išplėsti.

Ir kai skirstėsi iš minėjimo, nė vieno lūpos prasiitarė, kad daugiau tokių susitelkimų reikia, nes jie naujai pabudina gyvenimo pilkumoje pradedančius atbukti jausmus ir labai jungia lietuvių su lietuviu.

J. K.

GARSINA LIETUVOS VARDA

Švietimo ministerijos kvietimu populiarius jaunas akordeonistas A. Gineika per Carabobo radio siųstavą davė net 12 koncertų. Jų metu, beveik visados, buvo paminėta, kad jis lietuvis ir nė vienas gražus žodis pasakytas apie Lietuvą.

A. Gineika yra tikrai talentingas muzikalus jaunuolis. Vokietijoje studijavo muziką pes žymius vokiečių muzikus. Linkėtina jam, kad ir toliau žengtų priekin, tobulintųsi ir neapsvaigtų pasisekimu. Gali būti, kad savo laiku gali sulaukti tikrai visuotino pripažinimo.

Šiuo metu A. Gineika turi visą eilę sutarčių su vietiniais prekybininkais ir užpildo muzikines dalis jų duodamuose reklaminiuose radijo pusvalandžiuose.

J. K.

"LAIKO" ATSTOVAS VENECUELOJE

J. KUKANAUZA

Žinomas kultūrininkas, Venecuelos Lietuvių S-jos Centro V-bos narys J. Kukanauza yra "LAIKO" atstovas visose Venecuelos lietuvių kolonijose, įgaliojtas rinkti pinigus už prenumeratas ir atlikti visus su laikraščiu susijusius patarnavimus. Jo adresas:

Sr. J. Kukanauza
Quinta "Neyhda"
Av. Tachira
Urb. Guicaipuro
CARACAS, Venezuela.

1949 m. lapkričio 5 d. 20 val.

Tautinis Ansamblis

Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellanedoje
ruošia vakarą —

"TĖVIŠKE BRANGI, TAU MES
DAINUOJAM..."

Rugsėjo 11 d. buvo gražiai paminėta Lietuvai Išlaisvininti Centro surengta Tautos Šventė. Sekmadienį 10,30 val. Lietuvių bažnyčioje buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos už Tėvynės laisvę ir žuvusius tautiečius.

Po pietų Lietuvių Salėje buvo iškilmingas Tautos Šventės paminėjimas. Po L. I. Centro pirmininko p. Igno Padvalskio atidaromojo žodžio šv. Cecilijos choras, vadovaujamas komp. Vacl. Rymavičiaus, sugiedojo Argentinos ir Lietuvos himnus, Maldą už žuvusius ir keletą kitą dainų. Generolas T. Daukantas jautriais žodžiais nušvietė Lietuvos praeitį ir lietuvių padarytus darbus pasaulio kultūrai, kviesdamas visus, kurių gyslomis teka lietuviškas kraujas, kovoti už Lietuvos laisvę ir garbingą jos ateitį. Lietuviškos Radio valandėlės vedėjas p. Zef. Juknevičius perskaitė protestą prieš tėvynės pavergėjus ir žmogaus teisių paniekinimą.

Pasibaigus oficialiajai daliai po trumpo pertraukos pasirodė p. Vyt. Kerbelis paskambindamas nuotakinigų lietuviškų liaudies melodijų iš savo paties parengto albumo "Jaunam Pijanistui". Taip pat paskambino keletą dalykėlių jauna lietuviškos mokyklos mokinė Nelida Povilonytė. Tyvynės nuotaika visus nuteikė p. A. Ališausko, p. A. Mikelionienės ir jaunos tremtinės L. Paliulionytės parengtas su lietuvių vaikais vaizdelis: "Mes dar grįšime į tėvyne", įscenizuotos lietuviškos dainelės ir tautiniai šokiai. Visi bent vieną dieną nusikėlė į tėviškės laukus prie pakelės rymančių Rūpintojėlių, prisiminė svyruoklius berželius, pagyveno jaunystės nuotaika ir sužadino didesnį pasiryžimą kovoti už Lietuvos išlaisvinimą.

Reikia pridėti, kad Tautos šventę paminėjo ne tik lietuviškas Radio, bet ir keli didieji Argentinos dienraščiai.

P. S.

Labdaros Dr-ja spalio 2 d. šventė 10 metų savo gyvavimo sukaktį. 10.30 val. Dr-jos narės su savo vėliava dalyvavo pamaldose Aušros Vartų parapijos bažnyčioje, pamokslą pasakė svečias iš Š. Amerikos kun. Dr. J. Prunskis, "DRAUGO" redaktorius. 17 v. Lietuvių Salėje buvo sukaktuvinis minėjimas. Po sveikinimų įdomų žodį tarė Dr. J. Prunskis. Sekė Beatričės Kerbelienės režisuota komedija "Vargšas Tadas" ir kt. Linkėtina, kad ši pajėgi lietuvių moterų dr-ja duotų daugiau tokių turiningų parengimų.

K.

ISPANŲ KALBOS KURSAI

vyksta Lietuvių Aušros Vartų Parapijos Mokykloje, Brasil 835, Avellanedoje, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 18.30 iki 20.30 val.

Teodoras Daukantas.

M O N T E V I D E O

Tautos Šventė Cerros lietuvių mokykloje įvyko rugsėjo 10 d. Po Urugvajaus ir Lietuvos himnų, oficialiojo daly kalbėjo Lietuvos Ministras Dr. K. Graužinis, "LAIKO" red. Dr. Pr. Brazys, pianistas A. Kuprevičius ir Lietuvių - Urugvajiečių Aliansos pirm. Sr. Martinez Bersetche. Meninėje dalyje deklamavo vyčiai Vyt. Stendelis, A. Sabaliauskaitė, St. Valentinaitė, V. Radzevičiūtė, J. Rakauskaitė, G. Švobaitė, A. Valentinaitė, A. Debesis ir Danutė Fornera. Ypačiai visiems patiko mergaičių plastikos ir tautinių šokių grupė, pašokusi "Lietuva brangi, mano tėvyne". Sekė mažosios šokėjos Nijolės Stanevičiūtė baletas "Gintaro tėvynė" ir Vyrų choro patrijotinės dainos. Minėjimą pravedė liet. mokyklos mokytojas, A. Kevėža. Pažymėtina graži choro pažanga — daugiausia pp. Dorelio, Vilko ir brolių Stendelių nuopelnas. Ponia Steponienė, veltui pasiuvusi kostiumus visai jaunųjų šokėjų grupei, įgalino taip greitai scenoje pamatyti jaunąsias šokėjas. Dėl ligos meninėje programoje negalėjo dalyvauti K. Užkevičiūtė.

Religinė Tautos Šventės dalis buvo atšvęsta sekančią dieną Cerros parapijos bažnyčioje. Pamaldas atlikė ir pritaikintą pamokslą pasakė kun. P. K. Brazys M. I. C. iš Buenos Aires. Labai gražiai pasirodė choras, kuriam tenka didelė misija visoj Urugvajaus liet. kolonijoje. Vargonais grojo pianistas Andrius Kuprevičius, kuris diena prieš tai davė koncertą didžiuliam Montevideo teatre "18 de Julio".

Rep.

Konstancijos Jusienės, žymaus Montevideo pramonininko Eduardo Jusio žmonos vardinių progą rugsėjo 18 d. jų namuose buvo jaukus bičiulių pobūvis, kuriame dalyvavo kolonijos kapelionas kun. St. Grigaliūnas, pp. Kerpiškiai, Godai, O. ir M. Zupkai, Liudžiai, O. ir A. Zupkai, Dutkai, A. Bartašiūnas, K. Saurusevičienė ir P. Kerševičienė. Urugvajaus lietuviai mėgsta tokiais atvejais pabuvoti savųjų tarpe, prisiminti tėvynėje praleitus metus ir padainuoti mielas lietuviškas dainas,

Buves.

PADEKA TAUTINIAM ANSAMBLIUI

Brangūs Ansambliųčiai,

Gilų įspūdį paliko mūsų rozaričių širdyse Jūsų "Šienapiūtė", lietuviškos dainos ir žavingi tautiniai šokiai. Reikšdami širdingą padėką Jums, Jūsų režisieriui, administracijai, kun. Dr. K. Černiauskui, pp. Šulniams, Deveikiams ir visiems kitiems, prisidėjusiems prie Jūsų atvykimo į Rosario, liekamies su viltimi vėl netrukus pamatyti Jūsų naują veiklą.

Vakaro rengimo komisijos vardu

Z. Stasevičius.

MATEMATIKOS IR FIZIKOS PAMOKAS

duoda 25 metus pedagogo darbą dirbęs Dr. J. Mačernis. Kreiptis į Lietuvių Parapiją Avellanedoje, T. E. 20-9027.

A. † A.

REGINA MARCIJONA GRAUŽINIENĖ

sulaukusi 89 metų amžiaus mirė Lietuvoje
1949 m. liepos 15 d.

Išauginusi, išauklėjusi ir išmokslinusi gausią lietuvių patriotų šeimą, kilnios širdies dievobaiminga mūsų motina, anyta ir senelė, tiek daug ir sunkiai visą amžių dirbusi, gilioje senatvėje žiaurių okupantų buvo išvaryta iš savo namų ir paskutines savo gyvenimo dienas praleido kentėdama didį vargą drauge su visa Lietuvių Tauta.

Skaudaus liūdesio prislėgti, apie tai pranešame savo giminėms ir pažįstamiems, prašydami pasimelsti už jos vėlę.

KAZIMIERAS IR LAIMUTĖ,
LAIMUTĖ, REGINA IR MILDA
GRAUŽINIAI.

U Ž U O J A U T O S

J. E. Lietuvos Ministrą Dr. K. Graužinį dėl jo mylimos motutės širdingai užjaučia

"LAIKO" Redakcija ir Administracija

★

Mylimai motutei mirus pavergtajam Vilniuje, giliai užuojautą J. E. Lietuvos Ministrui Dr. K. Graužiniui reiškia

L. I. Centras Argentinoje

★

Brangos mamytės netekusiam J. E. Lietuvos Ministrui Dr. K. Graužiniui nuoširdžią užuojautą reiškia

Gen. Teodoras Daukantas

★

J. E. Lietuvos Ministrą Dr. K. Graužinį, mylimai motinai mirus, giliai užjaučia

Andrius Kuprevičius

★

Toli nuo Tėvynės brangiosios motinos netekusį J. E. Lietuvos Ministrą Dr. K. Graužinį širdingai užjaučia

Emilija Čekanauskienė su šeima

★

J. E. Lietuvos Ministrui Dr. K. Graužiniui, jo mylimai motinai mirus, giliai užuojautą reiškia

Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai su šeima

P A D Ė K A

Nuoširdžiai dėkojame "Laiko" Redaktoriui kun. dr. Pr. Braziui už gedulingas pamaldas, atlaikytas už mūsų motinos a. a. Reginos Marcijonos Graužinienės vėlę, rugsėjo 9 ir 10 d. ir pijanistui Andriui Kuprevičiui, kuris malonėje pagroti laike pamaldų. Taip pat tariame ačiū visiems dalyvavusiems pamaldose bei mums pareiškusiems užuojautos liūdesio valandoj.

GRAUŽINIŲ ŠEIMA.

PAIEŠKOMI ASMENYS:

Adomaitis Petras, iš Radviliškio, Brazauskas Vladas iš Drutunų, Gopėnas Lionginas, Kisielius Jonas iš Gražiškių vls., Melnikas Gediminas, Melnikaitė Zuzana, Perevičius Jonas, Panovas Adolfas, Pusdešriai Jonas ir Juozas iš Sutkių, Šalčiūtė iš Rutkiškių, Tamoliūno Jono gimines kilę iš Bajorų, Obelių vls. Dėl paieškojimo smulkmenų prašoma kreiptis į Lietuvos Pasiuntinybę, c. Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Uruguay. Asmeniškai galima teirautis kasdien, išskyrus sventadienius, priėmimo valandomis nuo 9 iki 12 val.

Pasiuntinybė.

Montevideo, 1949 m. IX. 26 d.

P a i e š k a u

Dominiko Galinaičio, gyvenusio c. Clemente Diaz de Medina 1454, Bs. Aires. Pranešti: Lég. de 1-o cl. L. Pesanko, 1 2 R. E. C., Oujda, Maroc (Afrique du Nord).

Lietuviškas Saldainių Fabrikas "KAUNAS"
gamina įvairių rūšių saldainius
" B I R U T Ė "
Albinas Josys ir Juozas Kalvelis
Savininkai
Calle 7 esquina 20 La Plata

V. RASIŪNO OPTIKA
Acha Roseti 876, Morón
Darbo valandos: Penktad. 16-18, Šeštad.
13-17 ir Sekm. 13-16 val.
Patogiausias susisiekimasis col. 10
(iki klubo "Pomona")

Jei siuvėjas reikalingas,
Būk taupus, ekonomingas:
Drąsiai ženki pas NENIŠKĮ,
Negaišuodamas nė biškį.
Siuva jis ir miesto frantams
Ir įtinka elegantams.
Nors pigiai paims siuvėjas,
Džiaugsies, į svečius nuėjęs!

JUOZAS NENIŠKIS

Didelis anglišku medžiagų pasirinkimas.
Céspedes 2485 (altura: Cabildo 1200)
Belgrano, Bs. Aires — T. E. 73, Pampa 2916

JUOZO SABALIAUSKO
KRAUTUVĖ IR PIENINĖ
Rūgštus ir saldus pienas. Mandagus ir greitas
patarnavimas.
Cuba 3968, Cerro, Montevideo.

"LIETUVOS AIDAI"

Lietuviškoji radio valandėlė kiekvieną
sekmadienį 8 val. 30 min.

Radio Mitre LR6

Dir. ZEFERINAS JUKNEVIČIUS

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico, Aluminio y Herrajes en General. Sección Mecánica y Estampados Matrices de Todas Clases y para Toda Industria

EDUARDO JUSYS

Molinos de Raffo 473 Montevideo
Telefono: 22 53 05

Jeigu nori pirkti arba parduoti
žemės sklypą (lotą)

bet kokio dydžio ir bet kioje vietoje
kreipkis į

ANTONIO ZIDELIS

J. A. ROCA 1047, HURLINGHAM — F. C. P.
T. E. 655 - 0423

RUDOLFO KUREIKIO

LIETUVIŠKA KIRPYKLA

Brasil 796, 4 de Junio (priešais Lietuvių Salę)

DIPLOMUOTA MODISTĖ
MAGDALENA TUMOSIENĖ

Priima įvairius sezoninius ir proginius
užsakymus

Sarmiento 510

Avellaneda

Pirmaeilis Moterų Grožio Salonas
KIRPYKLA "LA RUBIA"

Savininkė:

ONA KASPARIENĖ

Soler 3441 Bs. Aires T. A. 79, Gómez 2528

ALFONSO BARTAŠIŪNO
Metalų liejimo ir apdirbimo Įmonė
Zapican 2789 Montevideo
Telefono: 23 7 48

PRITYRUSI MODISTĖ
ONUTĖ ZUPKIENĖ
Gral. Aguilar 1253 Montevideo

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIĐŲ
Dirbtuvė - Parduotuvė

Parduodama bovelna, vilnos ir įvairios drobės. Daroma valizoms užvalkalai. Taisomos įvairios minkštos kėdės, daromos gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Kaimos labai prieinamos.

Antanas Šalčiūnas

Juan B. Alberdi 933 T. E. 60-2784
Buenos Aires

Baldų Fabrikas

Gaminami visų rūšių ir stilių baldai

Antanas Girdauskas

Savininkas

Hernandarias 1721 Buenos Aires

Bronzos valcavimo ir vamzdelių traukimo

Dirbtuvė

Priima įvairius užsakymus

Antanas Barzdžius

Savininkas:

Av. Alvarez Jonte 1657, Bs. Aires. T. E. 59-5248

FOTO EMILIJA

ATLIEKAMI ĮVAIRŲ FOTO DARBAI
EMILIJA JASIUKYNIENĖ

Savininkė

Nogoya 2969, Villa del Parque. T. E. 50-7319

Batų Dirbtuvė ir Cigarečių Parduotuvė

Gaminami nauji ir taisomi seni batai

JUOZAS ŠNPAS

Savininkė:

Cabildo 651 — Villa Porvenir — Avellaneda

SIUVYKLA IR PARDUOTUVĖ

Didelis pasirinkimas
JUOZAS KUČINSKAS

Savininkas

Gral. Roca 4700 Avellaneda

DIPLOMUOTA MODISTĖ
DANUTĖ GILVYDIENĖ

•
Rio Cuarto 3244
Buenos Aires

Didelė ir moderniška moteriškų rūbų
siuvykla

Modas Survila

Darbas atliekamas sąžiningai, meniškai
ir punctualiai

Esmeralda 823 Buenos Aires
T. E. 31-8446

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS "LIT"

Didelis pasirinkimas. Išpildomi įvairūs užsakymai. Pristatome į visas miesto dalis.
Savininkas

Jonas Aukštikalnis

Vienas iš pirmųjų lietuvių, praskynęs kelią
šitai pramonės šakai Argentinoje

Posadas 23, Avellaneda. T.A. 20, Wilde 7831
(aukštuma Av. Mitre 4500)

LIETUVIŠKA VALGYKLA -- RESTORANAS
Skanūs įvairiausių rūšių valgiai. Mandagus
ir greitas patarnavimas

Savininkas

KAZIMIERAS DUDA

Pedro de Mendoza 2117 T. A. 21 - 2952

FOTO STUDIJA

Fotografijų didinimas. Įvairių rūšių portretų
gaminimas. Fotografuoja švenčių,
vestuvių ir kitas iškilmes

Savininkas

Stanislovas Antanavičius

Av. Pavón 1869 Avellaneda

KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ

Priima įvairius užsakymus. Darbas atliekamas sąžiningai ir gražiai

Savininkas

M. ŠLIKAS

P-je. Blandengues 3015 (altura H. Cortes 650)
Avellaneda

Lietuviška įvairių prekių Krautuvė

Savininkas

JULĖ SKURAUŠKAITĖ

Lietuviai, remkite savo tautiečius, pirkdami
jų prekes!

Brasil 915, kamp. Mendoza Avellaneda

4362

Metalo išdirbinių fabrikas

Gaminama įvairūs varžtai ir kitoki metaliniai išdirbiniai automatinėmis mašinomis ir dideliame kiekyje

Emilija T. de Čekanauskas

Brandzen 2645

T. A. 22 Avellaneda 8535 ir 4258 — Sarandi

MAŠINŲ FABRIKAS

Šaltam metalo apdirbimui

**KNIEDŽIŲ, VARŽTŲ IR VERŽEKLIŲ
FABRIKAS****Vladas Urbietis**

Savininkas:

C. Morón 3596 (Alt. Pavón 3500), Lanús
T. A. 241, Lanus 0116**KĖDŽIŲ FABRIKAS**

Atlieka įvairius užsakymus ir pristato į namus. Didelis pasirinkimas.

JUOZAS JUŠKA

Savininkas

R. Gutierrez 1948 - Avellaneda - T. A. 22 - 5137

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS

Dirbama įvairaus stiliaus stiprios kėdės viešbučiams, kavinėms, raštinėms ir privatiems butams

Kazys Vanagas ir Stasys Šulnis

Savininkai

Quilmes 184, Bs. Aires, T. A. 61, Corrales 4570

VITRINŲ FABRIKAS

Įvairiausi moderniški įrengimai vaistinėms, drabužių parduotuvėms, barams ir t. t.

Savininkas:

Kazimieras Kaminskas

Trelles 1545-47

Buenos Aires

T. A. 59, Paternal 3675 ir 1918

Didelis Kėdžių Fabrikas

Gaminamos įvairių rūšių kėdės dideliais kiekiais. Darbas atliekamas sąžiningai ir punktualiai

Savininkai:

Šulnis ir Geigas

Chile 765 — Humberto I 1956

T. A. 20 - 9578

Avellaneda

Correo
Argentino
Casa Central**FRANQUEO PAGADO**
Concesión No. 4289**TARIFA REDUCIDA**
Concesión No. 4015

Registro Nacional de la Prop. Intelectual No. 282140

Geležinių ir bronzinių įvairaus dydžio varžtų (tornillos) metalui veržti fabrikas
Gaminama automatinėmis staklėmis**Inž. Jonas Čekanauskas**

Brandzen 2555 - Avellaneda - T. A. 22-9264

T. A. Particular: 22, Avellaneda 7812

Mechaninė dirbtuvė Veržeklių gamyba. Gaminamos standartizuotos geležinės ir bronzinės veržeklės
Savininkas:**Inž. Jonas Ramanauskas**

Anatole France 390, Sarandi, Avellaneda

LIETUVIŠKA DUONOS KEPYKLA 'EUROPA'

Kepama įvairių rūšių lietuviška duona. Pardavimas vietoje ir su pristatymu į namus. Priimami užsakymai įvairių švenčių ir iškilmių paruošimui

Jonas Motekūnas

Savininkas

Curupayti 230-32 - Gerli F.C.S. - Avellaneda

T. A. 241, Lanus 0933

Lietuviškas kėdžių fabrikas

Gaminamos tvirtos ir stilingos kėdės pagal užsakymą: viešbučiams, kavinėms, raštinėms, krautuvėms ir privatiems butams

Bronius Eidukonis

Savininkas

Salta 265, Sarandi F.C.S. T. A. 22 - 5461

MECHANINĖ DIRBTUVĖ

Įvairiems darbams. — Įvairiausi pritaikymai, padangų ir stabdžių keitimas. Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai.

J. Sudnius ir D. Reale

Entre Rios 1866, Buenos Aires - T. A. 23-0903